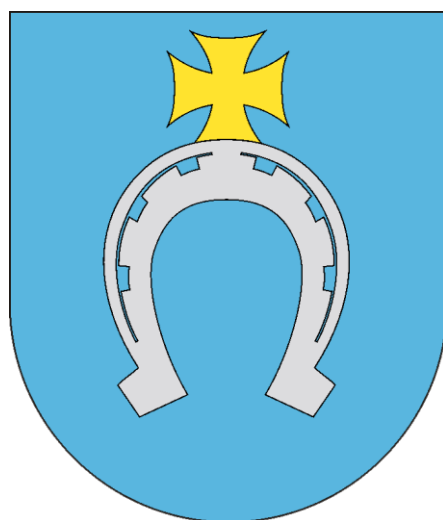

RAPORT O STANIE GMINY LUTOWISKA ZA 2021R.

LUTOWISKA, 26 MAJA 2022

Spis treści

I. Wstęp	5
II. Informacje ogólne.	5
III. Informacje finansowe.....	10
1. Pozyskane środki zewnętrzne:	13
IV. Informacja o stanie mienia komunalnego, gospodarka komunalna	15
V. Informacja o realizacji polityk, programów, strategii.....	18
1. <i>Ład przestrzenny</i> :	18
a) Ocena aktualności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	22
b) Miejscowe plany w trakcie opracowania:	27
c) Gminny Program Rewitalizacji:	28
d) Strategia Rozwoju Gminy Lutowiska do roku 2026	29
e) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lutowiska.....	30
2. <i>Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy lutowiska w 2021 roku</i>	31
3. <i>Polityka społeczna</i> :	33
a) Zadania zrealizowane w roku 2021 wynikające z Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lutowiska na lata 2016- 2021 przyjęte Uchwałą Nr XXII/110/2016 Rady Gminy Lutowiska z dnia 29 grudnia 2016r.:	34
b) Ocena zasobów pomocy społecznej.	34
c) Gminny program wspierania rodziny.	34
d) Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Lutowiska na lata 2019-2022 przyjęty Uchwałą Nr VI/32/2019 Rady Gminy Lutowiska z dnia 7 maja 2019r.	36
e) Realizacja zadań Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lutowiska na rok 2021 przyjętego Uchwałą Nr XXI/111/2020 Rady Gminy Lutowiska z dnia 29 grudnia 2020 roku.	36

f) Zadania zrealizowane w ramach Strategii przez Zespół Szkół w Lutowiskach.	37
4. Program współpracy gminy Lutowiska z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego	38
VI. Realizacja uchwał Rady Gminy.....	40
VII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi.....	53
VIII. Turystyka, oświata, kultura, bezpieczeństwo.....	56
1. Turystyka.....	56
2. Oświata.....	57
3. Kultura.....	62
a) Gminna Biblioteka Publicznej w Lutowiskach	62
b) Gminny Ośrodek Kultury im. Jerzego Janickiego w Lutowiskach.....	63
4. Ochotnicza Straż Pożarna.....	69
IX. Działalność bieżąca Wójta.....	70

I. Wstęp

Zgodnie z art. 28a ustawy o samorządzie gminnym wójt co roku do dnia 31 maja przedstawia radzie gminy raport o stanie gminy.

Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności zakres polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu za rok 2021.

Informacje zawarte w Raporcie pozwolą na pogłębienie wiedzy mieszkańców o stanie gminy i działalności samorządu gminnego oraz mogą być podstawą do dyskusji na temat rozwoju naszej „małej ojczyzny”.

II. Informacje ogólne.

Gmina Lutowiska jest gminą wiejską położoną w powiecie bieszczadzkim, województwie podkarpackim.

W skład Gminy wchodzi 29 miejscowości w tym 21 zamieszkałych, pozostałe to historyczne wyludnione „wsie”, tętniące życiem w przedwojennej przeszłości.

Gmina Lutowiska jest jedną z największych gmin w naszym kraju, jej powierzchnia stanowi obszar 47.585 ha (475,85 km²). Gmina należy do najmniej zaludnionych jednostek administracyjnych w Polsce.

W Gminie Lutowiska na dzień 31 grudnia 2021 było zameldowanych 2143 osób w tym 2089 osób na pobyt stały i 54 osoby na pobyt czasowy.

Ilość mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy wynosiła:

L.p.	Miejscowość	Pobyt stały	Pobyt czasowy	Razem
1.	Bereżki	39	0	39
2.	Brzegi Górne	5	1	5
3.	Caryńskie	1	1	2
4.	Chmiel	143	2	145
5.	Dwerniczek	55	1	56
6.	Dwernik	157	9	166
7.	Hulskie	5	2	7
8.	Krywe	1	1	2
9.	Lutowiska	750	12	762
10.	Muczne	37	1	38
11.	Nasiczne	55	1	56
12.	Procisne	45	1	46

13.	Pszczeliny	140	1	141
14.	Skorodne	36	0	36
15.	Smolnik	166	4	170
16.	Stuposiany	92	5	97
17.	Tarnawa Niżna	38	0	38
18.	Ustrzyki Górne	71	6	77
19.	Wołosate	44	3	47
20.	Zatwarnica	198	4	202
21.	Żurawin	11	0	11
		2089	54	2143

Na pobyt stały zameldowane były 1054 kobiety i 1089 mężczyzn.

W poszczególnych grupach wiekowych przedstawia się to następująco:

Lp	Wiek	Mężczyźni			Kobiety			Wszyscy		
		Stali	Czasowi	Razem	Stali	Czasowi	Razem	Stali	Czasowi	Razem
1	0-2	20	1	21	21	1	22	41	2	43
2	3	11	0	11	14	0	14	25	0	25
3	4-5	18	0	18	14	0	14	32	0	32
4	6	13	0	13	8	0	8	21	0	21
5	7	6	0	6	11	0	11	17	0	17
6	8-12	48	2	50	31	1	32	79	3	82
7	13-15	31	0	31	22	0	22	53	0	53
8	16-17	15	0	15	28	0	28	43	0	43
9	18	14	0	14	12	0	12	26	0	26
10	19-65	889	21	910	865	26	891	1754	47	1801
Razem		1065	24	1089	1026	28	1054	2091	52	2143

Dane migracyjne :

Z pobytu stałego w 2021 r. wymeldowało się 6 mieszkańców, a zameldowało 8 osób.

Urodziło się 14 dzieci a zmarło 16 mieszkańców.

Obszar Gminy podzielony jest na 7 jednostek pomocniczych – Sołectw o różnej powierzchni i stopniu zaludnienia.

SOŁECTWA W GMINIE LUTOWISKA

Lp.	Nazwa sołectwa	Miejscowości wchodzące w skład sołectwa
1	Lutowiska	Lutowiska, Skorodne
2	Smolnik	Smolnik, Żurawin
3	Stuposiany	Stuposiany, Procisne, Pszczeliny, Muczne, Tarnawa Niżna, Tarnawa Wyżna*, Dydiowa*, Łokieć*, Dźwiniacz Górny*, Bukowiec*, Sokoliki*, Beniowa*, Sianki*
4	Ustrzyki Górne	Ustrzyki Górne, Brzegi Górne, Bereżki, Wołosate
5	Dwernik	Dwernik, Dwerniczek, Nasiczne, Caryńskie
6	Chmiel	Chmiel
7	Zatwarnica	Zatwarnica, Hulskie, Krywe

Zadania Gminy określone przepisami prawnymi i innymi regulacjami (porozumieniami, umowami) wykonywane są przez Wójta przy pomocy Urzędu Gminy, gminnych jednostek organizacyjnych oraz gminnych osób prawnych:

Jednostki budżetowe

1. Urząd Gminy Lutowiska
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3. Zespół Szkół w Lutowiskach:
  - Szkoła Podstawowa w Lutowiskach
  - Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Lutowiskach
  - Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Stuposianach

Instytucje kultury – osoby prawne

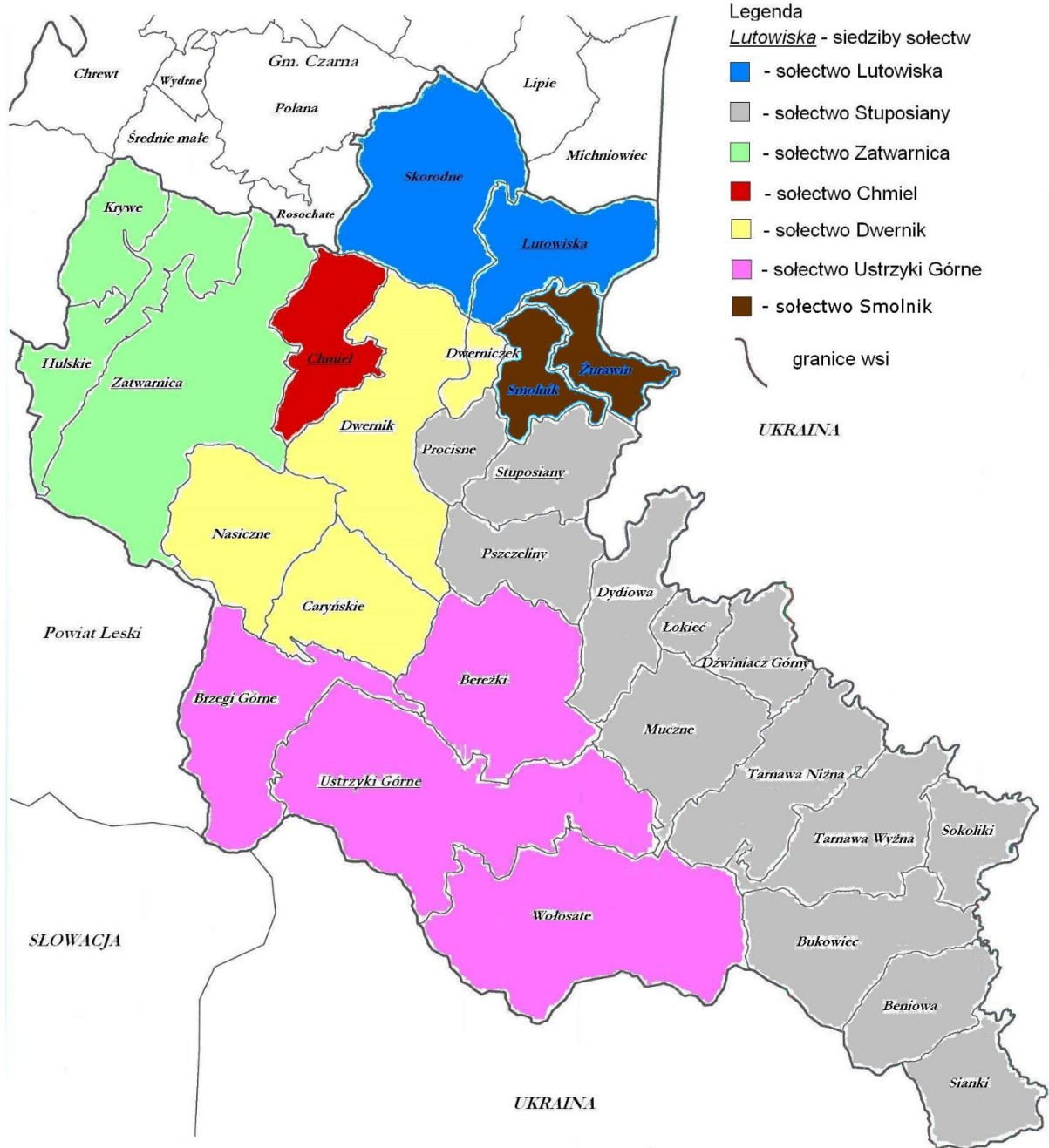
1. Gminny Ośrodek Kultury w Lutowiskach
2. Gminna Biblioteka Publiczna w Lutowiskach

Spółka komunalna ze 100% udziałem gminy – osoba prawna

1. Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Lutowiskach
2. „Bieszczady” sp. z o.o. w Lutowiskach.

GMINA LUTOWISKA

III. Informacje finansowe.

Wykonane dochody na 31.12.2021 r. ogółem wynoszą **15 535 520,52 zł** w tym dochody majątkowe zrealizowano na kwotę 2 163 028,79 zł z tego ze sprzedaży majątku w wysokości 18 693,30 zł.

Udział dochodów własnych w dochodach ogółem 47,91%.

Dynamika wzrostu PIT 110 % i podatku od nieruchomości 99%.

Dotacje rozwojowe z UE 1 264 321,69 zł.

Wykonane wydatki na 31.12.2021 r. ogółem wynoszą **14 038 474,27 zł**, w tym wydatki majątkowe wykonano na kwotę **2 307 310,98 zł**.

Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem 16,44%.

Wynik budżetu (nadwyżka) 1 497 046,25 zł.

Zadłużenie ogółem 456 000,00 zł.

Poziom wolnych środków 3 446 022,76 zł.

Wykonanie wydatków inwestycyjnych/majątkowych:

Lp.	Dział	Rozdz.	Par.	Nazwa	Plan na 2021 r.	Wykonanie 31.12.2021 r.	Objaśnienia do realizacji zadania
1	010	01010	6050	Budowa studni w m. Stuposiany	19 292,22	19 147,68	Zadanie zostało zrealizowane.
2	010	01010	6050	Modernizacja sieci wodociągowej na terenie Gminy Lutowiska	300 000,00	0,00	Zadanie przeniesiono do realizacji w latach następnych.
3	010	01042	6050	Budowa i modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w obrębie Żurawin (dz. o nr ewid.17)	105 000,00	101 914,11	Zadanie zostało zrealizowane.
4	600	60095	6050	Poprawa nawierzchni parkingu na Przełęczy Wyżnej w Brzegach Górnych	157 500,00	0,00	Zadanie przeniesiono do realizacji w latach następnych.
5	700	70005	6050	Rewitalizacja obiektu byłej strażnicy WOP w Lutowiskach na cele społeczne	388 711,86	378 443,96	Zadanie zostało zrealizowane.

	700	70005	6050	Rewitalizacja obiektu byłej strażnicy WOP w Lutowiskach na cele społeczne - roboty dodatkowe i wyposażenie	80 088,80	80 088,80	Zadanie zostało zrealizowane.
	700	70005	6057	Rewitalizacja obiektu byłej strażnicy WOP w Lutowiskach na cele społeczne	1 703 857,98	758 140,09	Zadanie zostało zrealizowane.
	700	70005	6059	Rewitalizacja obiektu byłej strażnicy WOP w Lutowiskach na cele społeczne	363 481,65	252 713,41	Zadanie zostało zrealizowane.
6	710	71095	6010	Wniesienie wkładu pieniężnego do Spółki BIESZCZADY Sp. z o.o. non profit w Lutowiskach	30 000,00	30 000,00	Zadanie zostało zrealizowane.
7	750	75023	6050	Przebudowa budynku administracyjnego Urzędu Gminy Lutowiska	500 000,00	6 150,00	Zadanie w trakcie realizacji, zakończenie w 2022 r.
8	750	75023	6060	Zakup wielofunkcyjnego samochodu dostawczego na cele utrzymania i konserwacji gminnej infrastruktury turystycznej	105 589,60	0,00	Zadanie przeniesiono do realizacji w latach następnych.
9	754	75412	6230	Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek nie zaliczanych do sektora finansów publicznych – dotacja dla OSP Zatwarnica na dofinansowanie zadania „ Zakup samochodu pożarniczego”	35 000,00	35 000,00	Zadanie zostało zrealizowane.
10	854	85495	6050	Wykonanie nawierzchni parkingu przy Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Stuposianach	56 114,06		Zadanie przeniesiono do realizacji w latach następnych.
11	900	90001	6010	Podwyższenie kapitału zakładowego GZGK Sp. z o.o. w Lutowiskach (z przeznaczeniem na modernizację istniejących instalacji wodnych i kanalizacyjnych)	280 000,00	280 000,00	Zadanie zostało zrealizowane.

12	900	90015	6050	Wykonanie oświetlenia w m-ci Dwernik	26 648,14	26 646,23	Zadanie zostało zrealizowane.
13	900	90015	6050	Wykonanie oświetlenia w m-ci Pszczeliny	10 000,00	9 443,39	Zadanie zostało zrealizowane.
14	900	90009	6050	Poprawa efektywności energetycznej budynku GOK w Lutowiskach	22 041,60	22 041,60	Zadanie zostało zrealizowane.
15	921	92195	6050	Ogrodzenie placu sportowo-rekreacyjnego w m-ci Pszczeliny wraz z niwelacją terenu	12 000,00	10 997,98	Zadanie zostało zrealizowane.
16	921	92195	6050	Termomodernizacja budynku Remizo-Świetlicy w Chmielu realizowanego poprzez wykonanie instalacji OZE (fotowoltaika) oraz remont pomieszczeń	36 701,70	36 701,70	Zadanie zostało zrealizowane.
17	921	92195	6050	Wykonanie nawierzchni drogi i parkingu przy placu festynowo - rekreacyjnego w Lutowiskach	270 000,00	0,00	Zadanie przeniesiono do realizacji w latach następnych.
18	921	92195	6050	Zagospodarowanie kompleksu festynowo -rekreacyjnego w Lutowiskach	6 414,00	6 413,84	Zadanie zostało zrealizowane.
	921	92195	6057	Zagospodarowanie kompleksu festynowo -rekreacyjnego w Lutowiskach	158 542,54	158 542,54	Zadanie zostało zrealizowane.
	921	92195	6059	Zagospodarowanie kompleksu festynowo -rekreacyjnego w Lutowiskach	95 065,80	94 925,65	Zadanie zostało zrealizowane.
				Razem	4 762 049,95	2 307 310,98	

Wieloletnia prognoza finansowa

Planowany harmonogram spłat zadłużenia

Lata	Kwota	Lata	Kwota
2022	114 000	2026	60 000
2023	174 000	2027	60 000
2024	174 000	2028	60 000
2025	174 000		

Planowana kwota długu na koniec każdego roku po spłacie rat.

Lata	Kwota	Lata	Kwota
2022	702 000	2026	120 000
2023	528 000	2027	60 000
2024	354 000	2028	0
2025	180 000		

Nie planuje się nadwyżki operacyjnej na najbliższe lata. Prognoza limitu zadłużenia na najbliższe lata (wzór z art. 243)

Lata	Kwota	Lata	Kwota
2022	11,14%	2026	3,13%
2023	10,54%	2027	2,39%
2024	9,49%	2028	2,59%
2025	8,49%		

Pozyskane środki zewnętrzne:

Dochody bieżące gminy w 2021 roku pozyskane ze środków zewnętrznych na podstawie:

- umowy nr 328/2020/09/OZ-UP-go/D z dnia 21.05.2020 r. zawartej z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z siedzibą w Warszawie na dofinansowanie przedsięwzięcia pn. „Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu BIG BAG” gmina otrzymała kwotę **5 179,95 zł** jest to refundacja poniesionych wydatków za 2020 r.,

- aneksu nr 2/2021 z dnia 28.04.2021 r. do Porozumienia zawartego z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie z dnia 08.07.2019 r. otrzymała kwotę **9 200 zł** na utworzenie i prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego „Czyste powietrze”,

– umowy dotacji nr 6852/2021/OZ/R/DA z dnia 11.08.2021 r. zawartej z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie otrzymała kwotę **6 000 zł** na dofinansowanie zadania „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Lutowska.

Ponadto Gmina otrzymała dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie ustawami w wysokości **2 780 559,95 zł** i dotacje celowe z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin w wysokości **274 126,08 zł**.

Gmina otrzymała również środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na realizację bieżących zadań w łącznej kwocie **1 089 730,82 zł** na zadania:

- „Transport osób do punktów szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 i organizacja telefonicznego punktu zgłoszeń” w kwocie **14 660,96 zł**,
- „Promocja szczepień - Podjęcie działań promocyjnych, w tym organizacyjne, techniczne lub organizacyjno - techniczne, mające na celu zwiększenie liczby zaszczepionych mieszkańców przeciw COVID-19 w szczególności w wieku 60+” w kwocie **9 674,46 zł**,
- „Wspieraj seniora” w kwocie **5 395,40 zł**,
- Nagroda w konkursie "Rosnąca odporność" w kwocie **1 000 000 zł**,
- „Laboratoria przyszłości” w kwocie **60 000 zł**.

Dochody majątkowe gminy w 2021 roku pozyskane ze środków zewnętrznych na podstawie:

- umowy Nr RG.I.7152.1.3.2021 z dnia 25.06.2021 r. zawartej z Województwem Podkarpackim otrzymała środki na realizację zadania pn. Budowa i modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w obrębie Żurawin w wysokości **65 000,00 zł**,
- umowy nr RPPK.06.03.00-18-0026/18-00 z dnia 29 maja 2019 r. zawartej z Województwem Podkarpackim z siedzibą w Rzeszowie otrzymała środki na realizację projektu „Rewitalizacja obiektu byłej strażnicy WOP w Lutowiskach na cele społeczne” w wysokości **1 013 429,55 zł**,
- umowy Nr 3/OW-IX.072.11.11.2021/2021 z dn. 12.08.2021 zawartej z Województwem Podkarpackim w ramach „Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021-2025 na działania służące realizacji Sołeckich Strategii Rozwoju Wsi otrzymała środki w kwocie **12 000 zł** z przeznaczeniem na realizację zadania „Termomodernizacja budynku Remizo-Świelicy w Chmielcu realizowanego poprzez wykonanie instalacji OZE (fotowoltaika) oraz remont pomieszczeń”),
- umowy dotacji Nr 9286/2021/OA/R/D z dnia 22.09.2021 r. zawartej z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie otrzymała środki w kwocie **17 633,28 zł** z przeznaczeniem na zadanie „Poprawa efektywności energetycznej budynku GOK w Lutowiskach”,
- umowy o przyznaniu pomocy nr 01384-6935-UM0912198/20 z dnia 09.11.2020 r. zawartej z Województwem Podkarpackim z siedzibą w Rzeszowie otrzymała środki w kwocie **147 069,00 zł** na realizację projektu „Zagospodarowanie kompleksu festynowo - rekreacyjnego w Lutowiskach”.

Ponadto Gmina otrzymała środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych na inwestycyjne zadania dla jednostek samorządu terytorialnego w wysokości **589 203,66 zł** oraz uzupełnienie subwencji ogólnej z przeznaczeniem na zadania inwestycyjne w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę w wysokości **300 000 zł**.

IV. Informacja o stanie mienia komunalnego, gospodarka komunalna

Informacja o stanie mienia komunalnego sporządzona została w oparciu o ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r., o finansach publicznych, a w szczególności o art. 267. Dane zawarte w informacji obejmują okres jednego roku i zebrane zostały według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku.

Tabela Nr 1. Zbiorcze zestawienie mienia komunalnego będącego w zasobie gminy.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2021r.
1.	Grunty ogółem (ha), w tym:	126,75
	drogi dojazdowe	50.52
	działki budowlane	2.28
	lasy	1.71
	tereny rekreacyjne	4.38
	punkt widokowy	0.50
	parkingi	0.40
	pozostałe	58,85
	grunty rolne	8.11
2.	Budynki ,budowle, lokale (szt.)w tym:	
	obiekty szkolne	2
	obiekty kulturalne	4
	obiekty służby zdrowia	1
	budynki mieszkalne	1
	obiekty użyt. publicznej	3
	inne	7
	lokale mieszk. i użytkowe	4
	przystanki PKS (wiata)	20
	garaże	1

Tabela Nr 2. Mienie komunalne oddane w użytkowanie wieczyste.

Lp.	Użytkownik wieczysty	Ilość nieruchomości	Pow. w ha
1.	Osoby fizyczne	6	0,76
2.	Związek Harcerstwa Polskiego	4	7,60
3.	PTTK - Sanok	6	6,21
	Razem:	18	14,57

Tabela Nr 3. Mienie komunalne dotyczące dzierżawy

Lp.	Dzierżawca	Ilość nieruchomości	Pow. w ha
1.	Osoby fizyczne	24	8,95

Tabela Nr 4. Zasób mienia oddany w użyczenie.

Ilość nieruchomości:	6	pow. ha 4,05
Ilość lokali:	5	pow. w m ² 529,47

Tabela nr 5. Dane o dochodach Gminy

Dochody z mienia jednostek samorządu terytorialnego są związane z podstawową kwestią, tj. możliwościami gospodarowania tym mieniem i czerpania z tego tytułu określonych korzyści. Zasady gospodarowania mieniem regulują odpowiednie ustawy i wydane na ich podstawie przepisy wykonawcze.

Dochody uzyskane z tytułu wykonania praw własności i innych praw majątkowych oraz prawa posiadania.

Wyszczególnienie:	Dochód na dzień 31.12.2021r. (zł)
najem i dzierżawa składników majątkowych	401 218,57

opłata z tytułu wieczystego użytkowania	58 353,00
Sprzedaż nieruchomości	5 154,70

II. Udziały których Gmina jest posiadaczem.

Gmina oprócz własności praw majątkowych posiada również udziały w spółkach prawa handlowego, których wartość przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 1. Udział gminy w spółkach

Nazwa spółki	Wartość w zł
Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Lutowiskach	9 676 684,67
Bieszczady Spółka z o.o. w Lutowiskach	30 000,00

Mieniem Gminy zarządza Wójt przy pomocy Urzędu Gminy i kierowników gminnych jednostek organizacyjnych, którzy administrują powierzonymi obiektami w których prowadzą działalność (obiekty kultury, szkoła, schroniska szkolne).

1. Zadania gminy w zakresie gospodarki komunalnej a w szczególności zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków realizuje Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej spółka z o.o. ze 100 % udziałem Gminy Lutowiska, zwany dalej GZGK.

Wartość kapitału zakładowego Spółki na koniec 2021 r. wyniósł 9 396 684,67 zł. GZGK zarządza siecią wodociągowo-kanalizacyjną w miejscowościach Lutowiska, Smolnik, Procisne, Stuposiany, Pszczeliny, Muczne, Dwerniczek i Zatwarnica.

Infrastruktura wodno - kanalizacyjna jest w większości przestarzała i wymaga dużych nakładów inwestycyjnych. W 2018r. został przyjęty wieloletni planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2018-2022, został wdrożony i jest sukcesywnie realizowany.

Siecią wodno -kanalizacyjną na obszarze Bieszczadzkiego Parku Narodowego zarządza jej właściciel – BDPN.

2. Spółka „Bieszczady sp. z o.o. w Lutowiskach jako podmiot ekonomii społecznej została utworzona Aktem założycielskim Rep. A nr 11636/2021 z dnia 1 grudnia 2021 roku w ramach realizowanego projektu pod nazwą: „**Rewitalizacja obiektu byłej strażnicy WOP w Lutowiskach na cele społeczne**”. Gmina Lutowiska obejmuje 100 % udziałów Spółki.

Celem Spółki jest działalność w zakresie ekonomii społecznej oraz działalność na rzecz integracji i reintegracji społecznej osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym tj. osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, bezdomnych itp.

V. Informacja o realizacji polityk, programów, strategii

1. ŁAD PRZESTRZENNY:

Ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w świetle zgodności ustaleń w obowiązującym studium z wymogami art. 10 ust. 1 i ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (*zwaną dalej ustawą*).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jest podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Z uwagi na fakt, iż nie jest ono aktem prawa miejscowego, instrumentem wprowadzającym w życie jego ustalenia są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lutowiska przyjęte zostało Uchwałą Nr XXVI/145/2013 Rady Gminy Lutowiska w dniu 8 maja 2013 r. Do dnia dzisiejszego nie podjęto uchwały w sprawie zmiany w części ani w całości ustaleń studium.

Aktualnie obowiązujące studium zabezpiecza tereny przeznaczonych pod realizację inwestycji celu publicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 121 z późn. zm).

Lp.	Wymogi określone w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	Ocena zgodności	Uwagi
Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:			
1	dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu	zgodne	Studium uwzględnia przeznaczenie terenów oraz ich uzbrojenie.
2	stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony	zgodne	Studium uwzględnia uwarunkowania i potrzeby aktualne na rok 2013
3	stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego	zgodne	Studium uwzględnia uwarunkowania i potrzeby aktualne na rok 2013

4	stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	zgodne	Studium uwzględnia uwarunkowania i potrzeby aktualne na rok 2013,
4a	rekomendacji wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych	zgodne	Brak opracowanego audytu krajobrazowego
5	warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;	częściowo zgodne	Studium uwzględnia uwarunkowania i potrzeby aktualne na rok 2013, wymagają one ciągłej aktualizacji
6	zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	zgodne	Zawiera ustalenia
7	potrzeb i możliwości rozwoju gminy	częściowo zgodne	Studium uwzględnia uwarunkowania i potrzeby aktualne na 2013 r. - wymagać będzie aktualizacji Brak sporządzonego bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę
8	stanu prawnego gruntów	częściowo zgodne	Wymaga aktualizacji, struktura własności gruntów aktualna na dzień 31.12. 2012 r.
9	występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	częściowo zgodne	Studium uwzględnia stan na 2013 r.
10	występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	zgodne	uwzględnia
11	występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych	zgodne	uwzględnia
12	występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	zgodne	uwzględnione

13	stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	zgodne	Studium uwzględnia uwarunkowania aktualne na rok 2013
14	zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych	zgodne	Studium uwzględnia uwarunkowania i potrzeby aktualne na rok 2013
15	wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej	zgodne	uwzględnione
Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy w studium określa się w szczególności:			
1a	kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;	zgodne	Studium określa kierunki zmian aktualne na 2013 r. i wymagać będzie sukcesywnych aktualizacji,
1b	kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy	zgodne	Studium zawiera wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów
3	obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk	zgodne	W aktualnym studium nie określono zasad ochrony uzdrowisk, z uwagi na ich brak
4	obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	zgodne	Studium uwzględnia stan na 2013 r. i nie wymaga aktualizacji
5	kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej	zgodne	Studium uwzględnia stan na 2013 r. i wymagać będzie sukcesywnych aktualizacji
6	obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	zgodne	Wskazano
7	obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu	zgodne	Wskazano

	ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa		
8	obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m oraz obszary przestrzeni publicznej	zgodne	Nie wskazano z uwagi na nie występowania takich obszarów
9	obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	zgodne	W studium określono, w sposób dowolny i nieściśle, tereny wskazane do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
10	kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	zgodne	określono
11	obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych	zgodne	Tereny takie nie występują określono ogólne zakazy
12	obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	zgodne	Nie występują
13	obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie	nie dotyczy	Nie dotyczy z uwagi na brak w/w obiektów

	terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady		
14	obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji	nie dotyczy	Nie dotyczy z uwagi na brak w/w obszarów
15	granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	nie dotyczy	Studium nie określa terenów zamkniętych
16	inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie	nie dotyczy	Nie wykonano takiej analizy

Zgodnie z przedstawioną powyżej analizą, stwierdza się, iż Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lutowiska nie wykazuje braków wynikających ze zmian obowiązujących przepisów prawa. Studium wymagać będzie aktualizacji wynikających ze zmian zachodzących w zagospodarowaniu przestrzennym, aktualnych potrzeb planistycznych gminy jak też potrzeb mieszkańców.

Ocena aktualności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, stanowiąc akt prawa miejscowego, służą ustaleniu przeznaczenia terenów, w tym dla inwestycji celu publicznego, oraz określeniu sposobów ich zagospodarowania i zabudowy oraz są podstawowym narzędziem kształtowania ładu przestrzennego.

Lp.	Uchwała Rady Gminy	Teren objęty planem		Uwagi
		Obręb	Nazwa planu	
1	Nr XIV/73/96 z dnia 25.IV.1996r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego nr 24 poz.124 z 6.VII.1996 r.	Dwernik	„Dwernik 1”	Pow. 19,12 ha
2.	Nr XIV/75/96 z dnia 25.IV.1996 r., Opubl. Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego nr 24 poz.125 z 6.VII.1996 r.	Dwernik	„Dwernik 2”	Pow.26,90 ha
3.	Nr XIV/75/96 z dnia 25.IV.1996 r., Opubl. Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego nr 24 poz.126 z 6.VII.1996 r.	Dwernik	„Dwernik 3”	Pow. 19,50 ha
4.	Nr XIV/76/96 z dnia 25.IV.1996 r., Opubl. Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego nr 24 poz.127 z 6.VII.1996 r.	Chmiel	„Chmiel 1”	Pow. 60 ha

	Zmiana uchwałą Nr XXXII/163/05 z dnia 14.X.2005 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 142 poz.2165 z 22.XI.2005 r.	Chmiel	„Chmiel 1”	Pow.2,91 ha
	Zmiana uchwałą Nr XIX/135/2008 z dnia 31.XII.2008 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 12 poz.269 z 2.03.2009 r.	Chmiel	„Chmiel 1”	Pow.1,73 ha
	Zmiana uchwałą Nr XXXVIII/215/2014 z dnia 30.IX.2014 r, Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego poz.2923 z 12.11.2014 r.	Chmiel	„Chmiel 1”	Pow. 2,97 ha
5.	Nr XIV/78/96 z dnia 25.IV.1996 r., Opubl. Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego nr 24 poz.129 z 6.VII.1996 r.	Zatwarnica	„Zatwarnica 1”	Pow. 4,50 ha
6.	Nr XIV/77/96 z 25.IV.1996 r., Opubl. Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego nr 24 poz.128 z 6.VII.1996 r.	Caryńskie Nasiczne	„Caryńskie-Nasiczne”	Pow. 4,50 ha
7.	Nr XXII/126/97 z dnia 29 X.1997 r., Opubl. Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego nr 27 poz.184 z 31.XII.1997 r.	Lutowiska	„Lutowiska 1”	Pow. 174 ha
	Zmiana uchwałą Nr XXXII/161/05 z dnia 14.X.2005 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 142 poz.2163 z 22.XI.2005 r	Lutowiska	„Lutowiska 1”	Pow.7,84 ha
	Zmiana uchwałą Nr XXXIX/226/2014 z dnia 13 XI.2014 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego poz.323 z 10.02.2015 r	Lutowiska	„Lutowiska 1” B	Pow.0,34 ha
	Zmiana uchwałą Nr XXXIII/160/2018 z dnia 19 II.2018 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego poz.1195 z 15.03.2018 r	Lutowiska	„Lutowiska 1” A	Pow. 1,50 ha
8.	Nr XXII/124/97 z dnia 29.X.1997 r.,	Dwernik	„Dwernik 4”	Pow. 5,50 ha

	Opubl. Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego nr 27 poz.182 z 31.XII.1997 r.			
9.	Nr XXII/125/97 z dnia 29.X.1997 r., Opubl. Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego nr 27 poz.183 z 31.XII.1997 r.	Chmiel	„Chmiel 2”	Pow. 22,0 ha
10.	Nr III/5/98 z dnia 15.XII.1998 r., Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 7 poz.291 z 30.IV.1999 r.	Lutowiska	„Lutowiska 2”	Pow. 0,53 ha
11.	Nr III/6/98 z dnia 15.XII.1998 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 7 poz.292 z 30.IV.1999 r.	Lutowiska	„Lutowiska 3”	Pow. 0,72 ha
12.	Nr IX/40/99 z dnia 3. VIII.1999 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 28 poz.1262 z 29.XI.1999 r.	Dwernik	„Dwernik 5”	Pow. 47,0 ha
13.	Nr XXXVII/199/02 z dnia 8.X. 2002 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 77 poz.1488 z 28.XI.2002 r.	Smolnik Procisne	„Smolnik- Procisne 1”	Pow. 9,85 ha
14.	Nr XI/50/03 z dnia 9.X.2003 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 148 poz.1929 z 29.X.2003 r.	Smolnik Procisne	„Smolnik- Procisne 2”	Pow. 6,0 ha
15.	Nr XI/47/03 z dnia 9 .X. 2003 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 148 poz.1925 z 29.X.2003 r.	Dwernik	„Dwernik 6”	Pow.1,35 ha
16.	Nr XI/48/03 z dnia 9.X.2003r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 148 poz.1926 z 29.X.2003 r.	Dwernik	„Dwernik 7”	Pow. 16,16 ha

17.	Nr XI/49/03 z dnia 9.X.2003 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 148 poz.1927 z 29.X.2003 r.	Dwernik	„Dwernik 8”	Pow.3,24 ha
18.	Nr XXXII/162./05 z dnia 14.10.2005 TR. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 142 poz.2164 z 22.XI.2005 r.	Lutowiska	„Lutowiska 4”	Pow.2,92 ha
19.	Nr XXXVII/206/06 z dnia 25.07.2006r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 114 poz.1586 z 11.09.2006 r.	Smolnik	„Smolnik 1”	Pow.15.70 ha
20.	Nr XXXVII/205/06 z dnia 25.07.2006 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 114 poz.1585 z 11.09.2006 r.	Lutowiska	„Lutowiska 5”	Pow.7,80 ha
21.	Nr XXXVII/207/06 z dnia 25.07.2006 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 114 poz.1587 z 11.09.2006 r.	Zatwarnica	„Zatwarnica 2”	Pow. 7,50 ha
22.	Nr VI/27/07 z dnia 28.05.2007 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 61 poz.1553 z 30.07.2007 r.	Lutowiska	„Lutowiska 6”	Pow.8,65 ha
23.	Nr VI/28/07 z dnia 28.05.2007 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 61 poz.1554 z 30.07.2007 r. Zmiana uchwałą Nr XIII/73/2020 z dnia 13.03.2020 r. Opubl. Dz.U. Woj. Podkarpackiego poz. 1875 z dnia 22.04.2020 r.	Skorodne	„Skorodne 1’	Pow.9,43 ha
24.	Nr XI/69/08 z dnia 30.01.2008 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 19 poz.486 z 10.03.2008 r.	Skorodne	„Skorodne 2”	Pow.11.54 ha
25.	Nr XIX/134/08 z dnia 31.12,2008 r.	Dwernik	„Dwernik 9”	Pow. 0,60 ha

	Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 12 poz.268 z 2.03.2009 r.			
26.	Nr XIX/133/08 z dnia 31.08.2008 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 12 poz.267 z 2.03.2009 r.	Smolnik	„Smolnik 2”	Pow.6,78 ha
27.	Nr XIX/136/2008 z dnia 31.12.2008 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 12 poz.270 z 2.03.2009 r.	Chmiel	„Chmiel 3’	Pow.0,55 ha
28.	Nr XXXIII/219/10 z dnia 13.10.2010 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego nr 126 poz.2533 z 1.12.2010 r.	Smolnik	„Smolnik 3”	Pow.188,07 ha
29.	Nr XXXIV/187/2014 z dnia 29.01. 2014 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego poz.2625 z 9.10.2014 r.	Lutowiska	„Lutowiska 7”	Pow. 4,63 ha
30.	Nr XXXIII/161/2018 z dnia 19.02.2018 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego poz.1196 z 15.03.2018 r.	Skorodne	„Skorodne 3”	Pow. 3,11 ha
31.	Nr VIV/78/2020 z dnia 30.04.2020 r. Opubl. Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego poz. 2416 z dnia 03.06.2020 r.	Skorodne	„Skorodne 4”	Pow. 12,3 ha

Na terenie gminy Lutowiska obowiązują ustalenia 31 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 6 zmian, obejmujące łączną powierzchnię ok 737,0 ha. Plany te zostały opracowane zarówno w oparciu o ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 1999 nr 15 poz.139 ze zm.) jak też o ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. z 2018 r., poz. 1073, z późn. zm.).

Na obszarach objętych aktualnymi miejscowymi planami, istnieją niezagospodarowane rezerwy terenów.

Plany opracowane w oparciu o ustawę z 1994 r. charakteryzuje duże rozbieżności terytorialne i mała powierzchnia opracowania (poza planami opracowanymi na całe miejscowości Lutowiska i Chmiel). Nie zawierają one ustaleń tak szczegółowych jak plany opracowane w oparciu o ustawę z 2003 r.

Analiza ustaleń w/w dokumentów pozwala stwierdzić, że plany opracowane na podstawie nieobowiązującej podstawy prawnej (ustawy z 1994 r.) nie zawierają wszystkich ustaleń

zawartych w art. 15 i 16 ust. 1 ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Pomimo to pozostają nadal aktualne i spełniają swoją funkcję w kształtowaniu zagospodarowania przestrzennego gminy Lutowiska.

Miejscowe plany w trakcie opracowania:

Na dzień niniejszej analizy nie ma w opracowaniu żadnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Analiza wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu:

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określenie sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, przy czym lokalizację inwestycji celu publicznego ustala się w drodze decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Sposób zagospodarowania terenu i warunki zabudowy dla innych inwestycji ustala się w drodze decyzji o warunkach zabudowy, której wydanie możliwe jest jedynie w przypadku spełnienia wymagań określonych w art. 61 ust. 1 w/w ustawy.

Z uwagi na fakt, iż studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie stanowi aktu prawa miejscowego, wydawane decyzje o warunkach zabudowy nie muszą być zgodne z jego ustaleniami, co prowadzi do sytuacji, w której wydawane decyzje odbiegają od określonej polityki przestrzennej gminy.

W analizowanym okresie liczba wydanych decyzji na terenie gminy Lutowiska kształtowała się następująco:

Rok	Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy	Liczba wydanych decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego
2014	10	1
2015	4	2
2016	8	0
2017	12	4
2018	5	1
2019	11	4
2020	8	5
2021	7	x
SUMA	65	17

Znaczna część wydawanych na terenie gminy decyzji, dotyczy zabudowy mieszkaniowej i/bądź usługowej, co jest zgodne z podstawowymi funkcjami gminy i jest naturalną tendencją rozwojową.

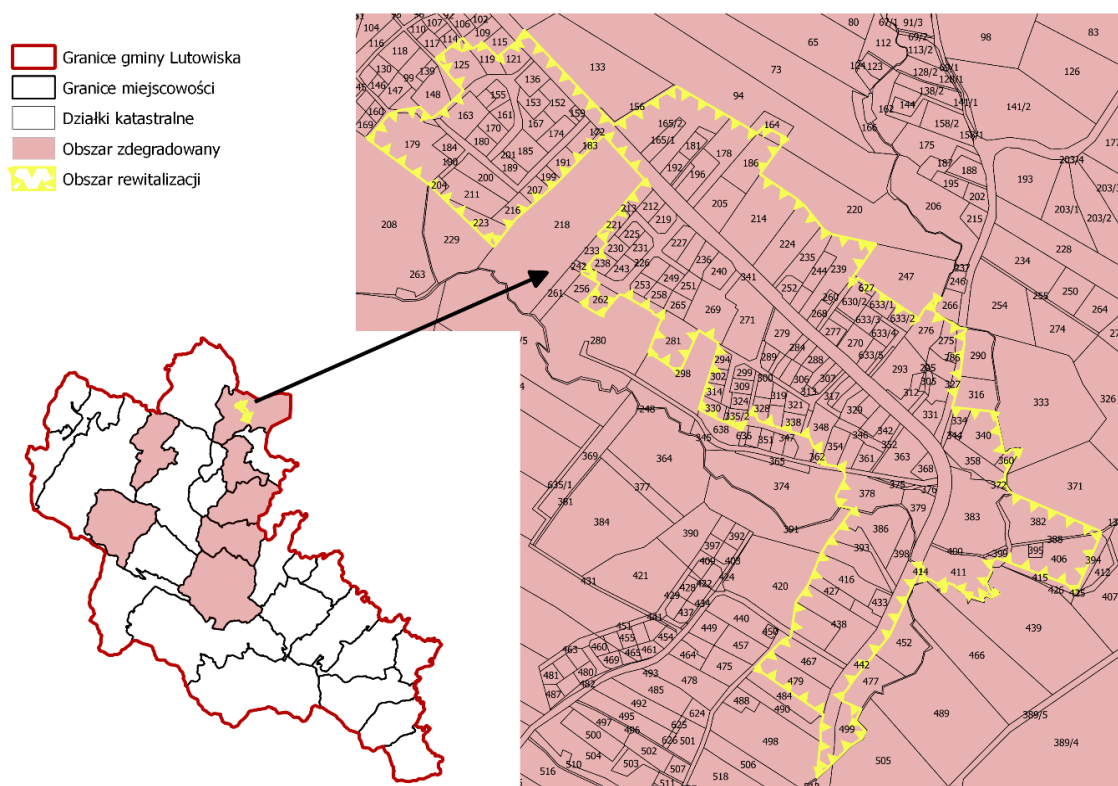
Gminny Program Rewitalizacji:

Obszar rewitalizacji, wyznaczony w trakcie procedury opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lutowiska na lata 2017 – 2023, rozciąga się w miejscowości Lutowiska po obu stronach drogi wojewódzkiej nr 896 (tzw. Wielkiej Pętli Bieszczadzkiej) od przecięcia drogi z rzeką Smolniczek do osiedla zabudowy wielorodzinnej.

Obszar ten pełni ważną funkcję obsługi mieszkańców – stanowi siedzibę gminy, jest lokalnym centrum administracyjno-handlowo-usługowym. Poza urzędem gminy znajduje się tu również poczta, bank, zespół szkół, ośrodek zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury, Ośrodek Informacyjno-Edukacyjny Bieszczadzkiego Parku Narodowego, siedziba nadleśnictwa, OSP, kościół, dwa cmentarze (parafialny oraz grecko-katolicki) oraz punkty handlu i drobnych usług. Na terenie podobszaru znajdują się również ruiny synagogi. Z racji lokalizacji bliskiej Bieszczadom jest to obszar odwiedzany bardzo często przez turystów.

Na terenie obszaru rewitalizacji znajdują się 4 obiekty wpisane do rejestru zabytków – są to kościół p w. św. Stanisława Biskupa wraz z otoczeniem, drewniany budynek dawnej szkoły oraz cmentarz grecko-katolicki.

Cała gmina objęta jest formami ochrony przyrody. Obszar rewitalizacji obejmuje wyłącznie ochrona w postaci Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (większość powierzchni gminy obejmuje Bieszczadzki Park Narodowy). Do Bieszczadzkiego Parku Narodowego należy jedynie działka, na której znajduje się Ośrodek Informacyjno-Edukacyjny Bieszczadzkiego Parku Narodowego (dz. ew. 240).

Mapa poglądowa obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji jest bardzo ważny z punktu widzenia rozwoju lokalnego, zatem lokalizacja działań rewitalizacyjnych właśnie na tym obszarze będzie najlepiej oddziaływała na procesy rozwojowe również na pozostałych obszarach zdegradowanych w gminie Lutowiska.

Strategia Rozwoju Gminy Lutowiska do roku 2026

Strategia Rozwoju Gminy Lutowiska do roku 2026 to jeden z podstawowych dokumentów planowania rozwoju gminy. Planowanie i wdrażanie strategii daje szansę świadomego wpływania na długookresowe procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze i przestrzenne. Pozwoli to na zarządzanie rozwojem w kolejnych kadencjach i ponad występującymi w środowisku lokalnym naturalnymi konfliktami interesów. W zadaniach realizacyjnych do grupy celów strategicznych Strategia wskazuje podejmowanie działań w zakresie ochrony i rewitalizacji dziedzictwa kulturowego, w tym zabezpieczanie, renowację, restaurację obiektów zabytkowych i historycznych oraz podejmowanie działań w zakresie ochrony i rewitalizacji oraz udostępniania dziedzictwa przyrodniczego, jako potencjału turystyki przyrodniczej.

Strategia Rozwoju Gminy Lutowiska do roku 2026 wskazuje na kluczowe potrzeby i oczekiwania mieszkańców, dlatego też spójność LPR z tym dokumentem jest niezwykle ważna.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lutowiska na lata 2017-2023 w sposób szczególny wpisuje się w następujące cele wyznaczone w Strategii:

Cel strategiczny nr 1: Poprawa standardu i jakości życia mieszkańców.

- Cel operacyjny 1.1. Poprawa sytuacji materialnej mieszkańców, szczególnie rodzin i osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem
- Cel operacyjny 1.2. Zapewnione schronienie dla rodzin i osób w sytuacjach kryzysowych
- Cel operacyjny 1.11. Zapewniona opieka dla seniorów
- Cel operacyjny 1.12. Poprawa dostępności specjalistycznej oferty edukacyjnej, sportowej i kulturalnej dla mieszkańców i turystów

Cel strategiczny nr 2: Poprawa poziomu rozwoju zasobów technicznych

- Cel operacyjny 2.1 Poprawa stanu technicznego budynków komunalnych

Cel strategiczny nr 3: Poprawa ład przestrzennego gminy

- Cel operacyjny 3.1 Poprawa wizerunku architektonicznego i estetyki przestrzeni publicznych w centrach miejscowości

Cel strategiczny nr 4: Rozwinięta, atrakcyjna oferta kulturalna wykorzystująca lokalne dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze.

- Cel operacyjny 4.2. Atrakcyjna oferta kulturalna

Cel strategiczny nr 5: Rozwój społeczno-gospodarczy z zachowaniem wartości dziedzictwa przyrodniczego

- Cel operacyjny 5.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Cel strategiczny nr 7: Wyższy poziom wykorzystania potencjału gospodarczego gminy przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju

- Cel operacyjny 7.2. Wysoka atrakcyjność i konkurencyjność oferty turystycznej gminy
- Cel operacyjny 7.3. Efektywna promocja turystyczno-gospodarcza gminy.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lutowiska

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lutowiska to jeden z podstawowych dokumentów planowania rozwoju gminy. Dokument ten został przyjęty uchwałą Rady Gminy Nr **XXVI/145/2013** z dnia 8 maja 2013 roku. Dokument ten, nie jest aktem prawa miejscowego, tylko opracowaniem kierunkowym, stanowiącym wyraz polityki przestrzennej władz samorządowych gminy. Studium jest aktem wewnętrznym gminy wiążącym władze oraz podporządkowane jej organy i jednostki, w podejmowanych decyzjach w zakresie działań dotyczących polityki przestrzennej na terenie gminy.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lutowiska ustala m.in. kierunki działań: restrukturyzacja (przekształcenie) i / lub modernizacja terenów zdegradowanych z priorytetem dla realizacji funkcji wskazanych dla terenów funkcjonalnych. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lutowiska wskazuje na kluczowe potrzeby i oczekiwania mieszkańców, dlatego też spójność LPR z tym dokumentem jest niezwykle ważna.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lutowiska na lata 2017-2023 w sposób szczególny wpisuje się w następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego wyznaczone w Studium:

- ochrona dziedzictwa kulturowego, służącą utrwalaniu tożsamości jednostek osadniczych gminy oraz utrzymaniu ich jako głównych elementów struktury przestrzennej;
- podniesienie standardów istniejącej zabudowy miejscowości poprzez uporządkowanie ich struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz zapewnienie kształtowania przestrzeni publicznych. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.

Wizja przedstawia pożądaną obraz rzeczywistości, który ma być osiągnięty poprzez realizację działań zapisanych w LPR. Jest ona opisem wizerunku obszaru rewitalizacji w przyszłości, przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań. Wizja jest możliwie szczegółową „fotografią” stanu i sytuacji obszaru rewitalizacji w 2023 roku. Jest to koncepcja, która powinna być motywująca, sformułowana w sposób pozytywny, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań. Jest ukierunkowana prognostycznie, tak więc wskazuje generalny kierunek jej rozwoju.

Podsumowując, wizja stanowi wzorzec określający stan i tożsamość obszaru rewitalizacji po realizacji zapisów LPR.

Wizja obszaru rewitalizacji w Gminie Lutowiska to:

Lutowiska to społeczność aktywna społecznie, kulturalnie i gospodarczo, to centrum społeczno-gospodarcze Bieszczadów, przyciągające warunkami infrastrukturalnymi

i naturalnymi oraz swoją ofertą społeczną i turystyczną mieszkańców, turystów i przedsiębiorców.

Przedstawiona Wizja odnosi się do zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Odpowiada na problemy opisane w diagnozie oraz wskazane w pogłębionej analizie obszaru rewitalizacji. Jest odpowiedzią na to, jak mieszkańcy chcieliby widzieć Gminę po przeprowadzonych działaniach rewitalizacyjnych. Kluczowym zagadnieniem jest zniwelowanie zjawisk kryzysowych oraz wykorzystanie potencjału obszaru rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lutowiska to z jednej strony to niezbędny dokument, który pozwoli gminie sięgnąć po środki na ważne projekty z zakresu szeroko pojętej infrastruktury społecznej w nowej perspektywie unijnej, z drugiej - jest okazją do wspólnej refleksji, co jest pilnego w gminie do zrealizowania, co może pomóc w budowaniu naszej wspólnej, lokalnej tożsamości, oraz w znajdowaniu rozwiązań dla sytuacji i zjawisk trudnych w naszych małych społecznościach.

Podczas XXXIII Sesji Rady Gminy Lutowiska w dniu 19 lutego 2018 r. przyjęto zaktualizowany Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Lutowiska na lata 2017-2023, został pozytywnie zweryfikowany i Uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego wpisany do wykazu programów rewitalizacji gmin województwa podkarpackiego.

W 2021 roku zakończono realizację zadania inwestycyjnego pn. „Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa budynku byłej strażnicy WOP w Lutowiskach celem przeznaczenia go na budynek usługowo-mieszkalny zawierający usługi specjalne jak: placówkę policji, pomieszczenia ratowników medycznych, punkt rehabilitacji ruchowej, zaplecze biurowe oraz komunalne mieszkania kryzysowe wraz z wewnętrznymi instalacjami technicznymi.” Projekt współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 oraz z budżetu państwa. zgodnie z umową zawartą w dniu 06.09.2019 r. na wykonanie robót budowlanych w ramach projektu pod nazwą: „**Rewitalizacja obiektu byłej strażnicy WOP w Lutowiskach na cele społeczne**” w ramach RPO WP na lata 2014-2020, Oś priorytetowa VI Spójność przestrzenna i społeczna. Działanie 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej **Nr umowy o dofinansowanie RPPK.06.03.00-18.0026/18-01.**

2. PROGRAM OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI ORAZ ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT NA TERENIE GMINY LUTOWISKA W 2021 ROKU.

I. Program ma zastosowanie w odniesieniu do wszystkich bezdomnych zwierząt

domowych i gospodarskich, a w szczególności do psów i kotów przebywających w administracyjnych granicach Gminy Lutowiska. Bezdomne zwierzęta to takie, które uciekły, zabłąkały się lub zostały porzucone i nie ma możliwości ustalenia ich właścicieli lub innych osób pod opieką których zwierzęta dotychczas przebywały.

Zapobieganie bezdomności zwierząt to nie tylko zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku ale także zmniejszenie populacji bezdomnych zwierząt w szczególności poprzez ograniczenie problemu niekontrolowanego rozmnażania oraz humanitarne traktowanie zwierząt, a także realizowanie obowiązków jakie wynikają z posiadania zwierząt domowych. W ramach realizacji tego zadania przewidujemy stałą współpracę z Powiatowym Lekarzem

Weterynarii, Policją, Sołtysami oraz organizacjami pozarządowymi zajmującymi się statutowo ochroną zwierząt, a także placówkami oświatowymi. Odławianie bezdomnych zwierząt odbywać się będzie na pisemne zgłoszenie mieszkańców, organizacji społecznych i służb publicznych, kierowane do Sołtysa lub do Urzędu Gminy.

II. Realizacja programu odbywać się będzie w następujący sposób :

1. Zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku :

Czynność ta będzie wykonywana przez firmę : Usługi Techniczno – Weterynaryjne „ARKA-vet” z siedzibą w Przemyślu. Wyłapanie zwierzęta z terenu Gminy Lutowiska przewiezione zostaną odpowiednim transportem do schroniska. Do czasu umieszczenia w schronisku będą one umieszczone w miejscu czasowego przetrzymywania, które posiada w/w podmiot.

2. Opieka nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie :

Sprawowanie opieki nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie w razie potrzeby, w szczególności w okresach niekorzystnych warunków atmosferycznych – uzgadniane będzie każdorazowo z Sołtysami lub mieszkańcami w zależności od tego czy mają schronienie czy też trzeba im takie schronienie zorganizować. Koty wolno żyjące nie są zwierzętami bezdomnymi, w związku z tym nie wolno ich wyłapywać, wozić ani utrudniać ich bytowania w danym miejscu. Kotów wolno żyjących nie należy mylić z kotami bezdomnymi tj. oswojonymi i wyrzuconymi przez właścicieli. Takie koty powinny zostać odłowione i dostarczone do schroniska.

3. Odławianie bezdomnych zwierząt :

Wyłapywaniu podlegać będą zwierzęta bezdomne, przebywające w miejscach publicznych bez opieki i kontroli człowieka. Czynności związane z wyłapywaniem w miejscach publicznych będą podejmowane na pisemne zgłoszenie do Urzędu Gminy w Lutowiskach lub Sołtysa Sołectwa. Odławianie bezdomnych zwierząt prowadzone będzie przez firmę o której mowa w pkt. 1.

4. Obligatoryjna sterylizacja i kastracja zwierząt :

Każde zwierzę przyjęte do schroniska zostanie poddane badaniom weterynaryjnym, szczepieniom profilaktycznym a po upływie 14 dni od jego przyjęcia zostanie obligatoryjnej sterylizacji lub kastracji.

5. Poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt :

Szukanie nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt poprzez ogłoszenia na tablicy ogłoszeń, stronie internetowej Gminy lub internetowych portalach ogłoszeniowych i poprzez bezpośrednie kontakty z mieszkańcami. Czynności te odbywać się będą przez okres 7 dni, po tym okresie bezdomne zwierzęta zostaną wyłapanie i przewiezione do schroniska.

6. Usypianie ślepych miotów :

Usypianie ślepych miotów może nastąpić wyłącznie przez lekarza weterynarii. Czynność ta będzie wykonywana przez : Gabinet Weterynaryjny lek. wet. Marta Franke, Lutowiska 68.

7. Wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich :

Zwierzęta gospodarskie, odebrane właścicielom czasowo na podstawie decyzji Wójta Gminy Lutowiska z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2 z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2022 r., poz. 572) zostaną przekazane do gospodarstwa rolnego w Lutowiskach – Pana Rafała Osieckiego.

8. Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt :

Zapewnienie usług w zakresie pomocy i opieki dla zwierząt, będącymi ofiarami kolizji drogowych. Czynność ta będzie wykonywana przez : Gabinet Weterynaryjny lek. wet. Marta Franke, Lutowiska 68. Opieka polegać będzie m. in. Na podjęciu natychmiastowej interwencji przez lekarza weterynarii w wyniku zgłoszenia przekazanego przez Policję lub Gminę Lutowiska, w tym zastosowanie odpowiednich środków związanych z opieką nad rannym zwierzęciem tj. przetransportowanie rannego zwierzęcia do siedziby gabinetu weterynaryjnego i poddanie go właściwemu leczeniu, a następnie przekazanie do firmy o której mowa w pkt. 1

III. Koszty realizacji zadań:

Koszty realizacji zadań określonych w niniejszym Programie ponosi Gmina Lutowiska.

W związku z powyższym , w budżecie gminy Lutowiska **na 2021 rok** zabezpieczono środki w wysokości **8 500,00 zł** które, będą wydatkowane w następujący sposób:

- opłata za umieszczenie bezdomnych zwierząt w schronisku oraz koszty związane z transportem,
- odławianie bezdomnych zwierząt,
- zakup karmy dla wolno żyjących kotów,
- sterylizacja albo kastracja bezdomnych psów i kotów,
- usypianie ślepych miotów,
- usługi weterynaryjne w zakresie realizacji Programu.

3. POLITYKA SPOŁECZNA:

Zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lutowiskach wykonywane w roku 2021.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę w procesie planowania społecznego wskazując istotne kwestie społeczne, z jakimi zmagają się mieszkańcy, a także wytycza : cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych oraz zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian. W grudniu 2020 r. w ramach monitoringu zostały omówione zadania na rok 2021.

Zadania zrealizowane w roku 2021 wynikające z Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lutowiska na lata 2016- 2021 przyjęte Uchwałą Nr XXII/110/2016 Rady Gminy Lutowiska z dnia 29 grudnia 2016r.:

- monitorowanie problemów społecznych;
- zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową;
- realizacja pracy socjalnej przez pracowników OPS na rzecz osób wykluczonych społecznie;
- zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom doznającym przemocy domowej;
- monitoring sytuacji dziecka i rodziny;
- zapewnienie wsparcia dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- zapewnienie dostępności do systemu świadczeń rodzinnych;
- realizacja dożywiania dzieci i młodzieży w ramach rządowego programu “Posiłek w szkole i w domu”;
- organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez świetlicę szkolną i klub sportowy;
- realizacja Programów wsparcia dla rodziny:
  1. Karta dużej rodziny,
  2. Program 500+

Ocena zasobów pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 16a ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U.2021 r. poz.2270 ze zm.) Radzie Gminy została przedstawiona ocena zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej z której wynika, że:

- społeczeństwo gminy Lutowiska **starzeje się** co wymaga zwiększenia środków finansowych po stronie Gminy na zabezpieczenie **usług opiekuńczych i miejsc w domach pomocy społecznej** (zadania własne gminy, programy rządowe).

Gminny program wspierania rodziny.

Działając zgodnie z art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2021r. poz.2328 ze zm.) Uchwałą Nr XIII/71/2020 Rady Gminy Lutowiska z dnia 13 marca 2020 r. przyjęto Gminny Program Wspierania rodziny na lata 2020-2023.

Głównym założeniem programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działania mające służyć:

- wspieranie potencjału rozwojowego rodziny, biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania ;
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrona dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem;
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym , poprzez wzbogacenie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy;

- zwiększeniu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno- edukacyjno - wychowawczych w środowisku;
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielenie wielopłaszczyznowego wsparcia;
- zwiększeniu wiedzy rodziców (pedagogizacja rodziców).

Zasadą nadrzędną Programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań. Zakładana skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania dysfunkcji rodziny będzie osiągnięta w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych przed wystąpieniem problemu oraz prace z dziećmi oraz ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym, lokalnym. Celem działań jest zapobieganie powstawania sytuacji mających niekorzystny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, wsparcie jej w zakresie występujących niedomagań, zabezpieczenie potrzeb, wpływanie na poprawę trybu i jakości życia, pomoc we wzmocnieniu jej wydolności opiekuńczo- wychowawczej oraz w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

W roku 2021 asystent rodziny pracował z 6 rodzinami, które wychowują łącznie 13 dzieci. Rodziny wymagały pomocy w zakresie :

- wsparcia informacyjnego;
- wsparcia instrumentalnego;
- wsparcia emocjonalnego;
- pedagogizacja rodzin.

Praca socjalna jest świadczeniem niepieniężnym, ale wspierana jest pomocą finansową, która udzielana jest rodzinom zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Jest ona działaniem ukierunkowanym na budzenie potrzeb, sił i motywacji klientów do zmiany tak, by potrafili sami znajdować rozwiązanie własnych problemów, by wyrazili chęć i gotowość do pracy nad podnoszeniem swoich umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i do prowadzenia gospodarstwa domowego oraz by stwarzali warunki do bezpiecznego życia i rozwoju swoich dzieci.

Powszechnie uznaje się, że rodzina jest instytucją, która wymaga szczególnego zabezpieczenia ze strony państwa, ze względu na swoje ogromne znaczenie dla społeczeństwa i jednostki. W rodzinie wychowują się dzieci, które w przyszłości będą pełnić wiele ról społecznych i należy dołożyć wszelkich starań żeby mogły wzrastać w poczuciu bezpieczeństwa i godności. Zmieniające się dynamicznie warunki życia polskich rodzin generują u części rodziców różnorodne problemy, których nie potrafią rozwiązać samodzielnie i wymagają wsparcia ze strony służb socjalnych. W 2021 roku 36 rodzin z ilością osób w rodzinie 92 skorzystały w tut. Ośrodku z pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodzin przez pracowników socjalnych.

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Lutowiska na lata 2019-2022 przyjęty Uchwałą Nr VI/32/2019 Rady Gminy Lutowiska z dnia 7 maja 2019r.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań dokonano analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. W tym celu w okresie od 1 grudnia 2020 do 28 lutego 2021 mieszkańcy Gminy Lutowiska mogli w przygotowanej ankiecie ocenić bezpieczeństwo własne o obszarze podejmowanych działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej. W badaniu ankietowym wzięło udział 78 osób w przedziale wiekowym od 21 lat do 62 lat. Jedną z wiodących kwestii w badaniach była wiedza respondentów o zjawisku przemocy domowej, w tym umiejętność rozpoznawania przez nich poszczególnych form, jakie może ono przybierać. Badania wykazały, że większość respondentów zjawisko przemocy w rodzinie najczęściej wiąże z przemocą fizyczną i takimi zachowaniami jak bicie, szarpanie, popychanie.. przekonaniem o tym jest 70% badanych dorosłych. Niezależnie od płci badanych osób zgodnie uznają, że zjawisko przemocy domowej należy wiązać z siłą fizyczną i jej nadużywaniem przez jednego z członków rodziny wobec swoich bliskich. Z przeprowadzonej analizy wynika że na terenie Gminy Lutowiska przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

Skalę problemu przemocy w rodzinie najlepiej obrazują statystyki, opracowane na podstawie danych zebranych w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

W roku 2021 prowadzonych zostało 8 „Niebieskie karty”. Zespół Interdyscyplinarny odbył 6 posiedzeń, utworzono 4 grupy robocze, złożono 1 zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej w Lesku o możliwości popełnienia przestępstwa, zespół ogółem pracował z 6 rodzinami. Pracownicy pomocy społecznej i policji raz w miesiącu monitorowali rodziny, w których dochodziło do przemocy domowej i na posiedzeniach zespołu przedstawiali stan faktyczny i stan bezpieczeństwa w rodzinach. Rodziny były objęte pomocą przez psychologa z Ośrodka interwencji kryzysowej działającego przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ustrzykach Dolnych. Na bieżąco diagnozowano i monitorowano problemy przemocy.

Realizacja zadań Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lutowiska na rok 2020 przyjętego Uchwałą Nr XI/63/2019 Rady Gminy Lutowiska z dnia 30 grudnia 2019 roku.

Koordynatorem Programu była Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lutowiskach. Wójt Gminy Lutowiska Zarządzeniem Nr 28/2016 z dnia 28 czerwca 2016 roku uregulował tryb funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na terenie Gminy Lutowiska zamieszkuje 2 143 osób w tym :

- osoby uzależnione stanowią 2,47 % ogółu społeczeństwa - liczba osób 53;
- osoby pijące szkodliwie stanowią 9,65 % ogółu społeczeństwa - liczba osób 207;
- rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej , w których występuje problem alkoholowy w roku 2021- liczba rodzin 7, liczba osób w tych rodzinach 21 osoby;

- liczba osób przewiezionych do Izby Wytrzeźwień w roku 2021 - 2 osoby;
- liczba osób będących pod wpływem alkoholu ,którym odebrano uprawnienia do prowadzenia pojazdów w roku 2021: 2 osoba ;
- liczba interwencji policyjnych w roku 2021 w rodzinach- 12 , w tym 12 z udziałem osób pod wpływem alkoholu;

Liczba przestępstw 14;

Liczba wykroczeń 148;

- liczba zatrzymanych w sprawie narkotyków w roku 2021 - 0 osoby ;
- liczba założonych Niebieskich Kart w związku ze stosowaniem przemocy domowej w roku 2021r. - 3 rodziny, karty czynne - 5 ;
- liczba rodzin z którymi w roku 2021 pracował Zespół Interdyscyplinary - 3;
- liczba podejrzanych o stosowanie przemocy domowej przekazanych do Prokuratury w roku 2021 - 3;
- liczba osób , z którymi pracowała GKRPA w roku 2021 - 14 osób ;
- liczba członków rodziny , w której występuje problem alkoholowy z którymi współpracowała GKRPA w roku 2021 - 15 osób;
- liczba osób , które zgłosiły się do Punktu Konsultacyjnego w roku 2021 - 17
- liczba rodzin zagrożona alkoholizmem wychowująca małoletnie dzieci - 5 (objęte pomocą asystenta rodziny).

Gmina przy realizacji zadań z zakresu ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi(Dz.U. 2021 r. poz. 1119 ze zm.) współpracuje z Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Lutowiskach, Poradni Leczenia Uzależnień w Ustrzykach Dolnych i Lesku, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej działającym przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ustrzykach Dolnych ,Zespołem Szkół w Lutowiskach, Gminnym Ośrodkiem Kultury, Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lesku oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zadania zrealizowane w ramach Strategii przez Zespół Szkół w Lutowiskach.

Wykonywanie zadań z zakresu realizacji programu profilaktycznego zostało dofinansowane przez Gminę w wysokości 12,000 zł.

Działania szkoły skupiają się głównie wokół profilaktyki uniwersalnej, która skierowana jest do wszystkich uczniów, bez względu na stopień ryzyka – całej społeczności szkolnej. Podejmowane działania skupiają się wokół zagadnień związanych z promocją zdrowego stylu życia, rozwijaniem postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi, umiejętności dokonywania świadomych wyborów. To również rozwijanie postawy asertywności, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z emocjami w sytuacji przeżywania trudnych

sytuacji życiowych. Profilaktyka uniwersalna ma na celu przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych lub opóźnienie inicjacji.

Nauczyciele i wychowawcy prowadzą wszechstronną działalność profilaktyczną. Rozwijają dziecięce i młodzieżowe pasje oraz zainteresowania, motywują do podejmowania wysiłku w konkursach wiedzy oraz sportowych. Poprzez organizacje wycieczek i spotkania z ciekawymi ludźmi, kształtują światopogląd młodych ludzi, rozbudzając w nich ciekawość świata. Uczniowie zdobyli konkretną wiedzę na temat bezpieczeństwa, środków psychoaktywnych, zagrożeń internetowych. Poprzez zajęcia warsztatowe nabyli umiejętności interpersonalne, będące fundamentem podejmowania właściwych decyzji w dorosłości. Nauczyciele przekazywali uczniom wiedzę, dotyczącą właściwego spędzania czasu wolnego, zamiast uzależnień i nałogów. Sporo czasu zostało poświęcone na kształtowanie umiejętności interpersonalnych oraz na zajęcia integrujące zespół klasowy. Kompleksowość podejmowanych działań sprzyja kształtowaniu osobowości ucznia, jako jednostki, która wyposażona została w niezbędne umiejętności, które pozwolą jej w przyszłości żyć życiem wolnym od nałogów.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej monitoruje Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, na bieżąco trwa proces systematycznego zbierania i analizowania danych ilościowych i jakościowych dotyczących prowadzonych działań. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i wytoczonymi celami. Ewaluacja jest częścią procesu podejmowania decyzji, który polega na wydawaniu opinii o wartości działania poprzez systematyczne, jawne zbieranie i analizowanie o nim informacji w odniesieniu do przyjętych celów, kryteriów i wartości.

4. PROGRAM WSPÓŁPRACY GMINY LUTOWISKA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ INNYMI PODMIOTAMI PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO

Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2021 został przyjęty uchwałą Rady Gminy Lutowiska nr XX/104/2020 z dnia 27 listopada 2020 r. Podjęcie inicjatywy uchwałodawczej wynikało z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, nakładającego na organ samorządu terytorialnego obowiązek uchwalania corocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi. Program Współpracy Gminy Lutowiska z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021 to wyraz aktywnej i otwartej polityki gminy wobec organizacji pozarządowych działających na jej terenie.

Celem głównym programu było zdynamizowanie współpracy organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Lutowiska z samorządem oraz podniesienie skuteczności i efektywności działań podejmowanych w sferze zadań publicznych. Współpraca samorządu gminnego z organizacjami pozarządowymi realizowana była w formach finansowych i pozafinansowych.

I. Współpraca finansowa

Współpraca finansowa polegała na zleceniu realizacji zadania publicznego poprzez wspieranie jego wykonywania, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie jego realizacji. Kwota przeznaczona na wspierania zadań w roku 2021 wynosiła 40 000 zł. Jako priorytetowe

w roku 2021 określono wspieranie działalności na rzecz rozwoju aktywności fizycznej i sportu. Konkurs na wsparcie realizacji zadań publicznych w roku 2021 został ogłoszony przez wójta Gminy Lutowiska w dniu 22 stycznia 2021 r. W odpowiedzi na konkurs w wyznaczonym terminie tj. do dnia 15 lutego 2021 r. wpłynęła jedna oferta, złożona przez Klub Sportowy Otryt I Lutowiska.

Powołany przez wójta gminy Lutowska komisja w składzie: Wioletta Kozubal (sekretarz gminy), Iwona Mielcarek (skarbnik gminy), Jakub Doliwa (pełnomocnik wójta ds. współpracy z opp) oraz Halina Fejdasz-Mucha (Bieszczadzkie Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych) dnia 22 stycznia 2021 r. dokonała oceny złożonych ofert. Oferta Klubu Sportowego Otryt I Lutowiska została zaopiniowana pozytywnie i rekomendowana do dofinansowania na kwotę 40 000 zł. Umowę o wsparcie realizacji zadania publicznego podpisano dnia 5 marca 2021 r.

Po zakończeniu realizacji zadania, dnia 21 stycznia 2022 r. Klub złożył sprawozdanie końcowe z realizacji zadania publicznego. Ostateczna kwota wykorzystanej dotacji wyniosła 38 944,02 zł.

Niewykorzystaną część dotacji w kwocie 1 055,98 zł Klub zwrócił na konto gminy .

Środki z przyznanej dotacji wykorzystywane były na:

- wynagrodzenie trenerów dla drużyny seniorów i juniorów
- dojazdy na mecze wyjazdowe
- pranie strojów
- opłaty regulaminowe OZPN
- opłaty sędziowskie
- organizację turnieju piłkarskiego dla dzieci
- zakup sprzętu sportowego
- utrzymanie boiska
- koszty administracyjne obsługi zadania.

II. Współpraca pozafinansowa

Współpraca pozafinansowa samorządu gminnego z organizacjami pozarządowymi realizowana była poprzez:

- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności
- realizację wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej
- współdziałaniu w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł, w szczególności z funduszy Unii Europejskiej (współpraca organizacji z pracownikiem gminy zajmującym się środkami pomocowymi),
- popularyzację działalności organizacji pozarządowych w mediach i na stronach internetowych Gminy,

- konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji
- udzielanie organizacjom wsparcia poprzez nieodpłatne użyczenie sprzętu czy udostępnienie pomieszczeń na doraźne potrzeby organizacji.

Realizacja Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w roku 2021 przyniosła lokalnej społeczności szereg korzyści, z których najważniejsze to:

- popularyzacja sportu w gminie Lutowiska
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy poprzez sport.

VI. Realizacja uchwał Rady Gminy

REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY podjętych w 2021 r.

W 2021 roku odbyło się 12 sesji Rady Gminy Lutowiska. Rada Gminy podjęła 59 uchwał. Najwięcej uchwał dotyczyło budżetu gminy - 10 uchwał w sprawie zmian w budżecie. Podjęte przez Radę uchwały, Wójt Gminy Lutowiska zgodnie z art. 90 ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym przekazał w nieprzekraczalnym terminie 7 dni do organów nadzoru jakimi są w zakresie zgodności z prawem – Wojewoda Podkarpacki, a w zakresie spraw finansowych – Regionalna Izba Obrachunkowa.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, wszystkie uchwały opublikowane zostały w Biuletynie Informacji Publicznej, zaś uchwały stanowiące akty prawa miejscowego w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

Szczegółową realizację uchwał przedstawia tabela:

L.p.	Nr uchwały z dnia	W sprawie	Informacja o realizacji
1	2	3	4
1.	XXI/118/2021 Z dnia 26.01.2021	W sprawie wprowadzenia zmiany do Uchwały Budżetowej Gminy Lutowiska na 2021 rok	Zostały dokonane przeniesienia między działami, rozdziałami i paragrafami na ogólną kwotę 236 423, 60zł

2.	XXII/119/2021 Z dnia 26.01.2021	W sprawie zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Lutowiska	Dokument powiązany z budżetem gminy . Treść uchwały w BIP Gminy Lutowiska.
3.	XXII/120/2021 Z dnia 26.01.2021	W sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości wskazanych przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19	Wprowadzono zwolnienie z podatku od nieruchomości Publikator DZ. URZ. WOJ. PODK. Poz. 397
4.	XXII/121/2021 Z dnia 26.01.2021	W sprawie planu pracy Rady Gminy Lutowiska oraz planów pracy komisji stałych Rady Gminy na 2021 rok	Plany były podstawą pracy Rady Gminy Lutowiska i komisji w 2021r.
5.	XXII/122/2021 Z dnia 26.01.2021	Zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Komisji Oświaty, Kultury i Zdrowia	Skład komisji został uzupełniony o 2 Radnych
6.	XXII/123/2021 Z dnia 26.01.2021	Zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Komisji Rozwoju Gospodarczego i Budżetu	Skład komisji został uzupełniony o 5 Radnych
7.	XXII/124/2021 Z dnia 26.01.2021	Zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Komisji Skarg, Wniosków i Petycji	Skład komisji został uzupełniony o 2 Radnych

8.	XXII/125/2021 Z dnia 26.01.2021	Zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Komisji Ochrony Środowiska, Turystyki i Zabytków	Skład komisji został uzupełniony o 5 Radnych
9.	XXIII/126/2021 Z dnia 30.03.2021	W sprawie wprowadzenia zmiany do Uchwały Budżetowej Gminy Lutowiska na 2021 rok	Zmniejszono dochody budżetu ogółem o 43 411,00 zł, zmniejszono wydatki budżetu o kwotę 43 411,00 zł oraz dokonano przeniesień na kwotę 1000zł
10.	XXIII/127/2021 Z dnia 30.03.2021	W sprawie określenia średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Lutowiska w roku szkolnym 2020/2021	Określono średnie ceny jednostki paliwa Benzyna- 5,08zł ON- 5,07zł LPG- 2,52zł
11.	XXIII/128/2021 Z dnia 30.03.2021	W sprawie określenia rodzajów dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych i zagospodarowania tych odpadów, sposobu ich świadczenia oraz wysokości cen za te usługi	Zostały określone ceny za usługi dodatkowe polegające na przyjmowaniu w PSZOK zebranych odpadów od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych: -100zł za tonę szkła -700zł za tonę odpadów wielkogabarytowych i tekstyliów -500zł za tonę pozostałych odpadów

			<p>Publikator</p> <p>DZ. URZ. WOJ. PODK.</p> <p>Poz. 1432</p>
12.	<p>XXIII/129/2021</p> <p>Z dnia</p> <p>30.03.2021</p>	<p>W sprawie określenia wzoru deklaracji</p> <p>o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi</p>	<p>Załączniki do uchwały stanowią nowe wzory deklaracji</p> <p>Publikator</p> <p>DZ. URZ. WOJ. PODK.</p> <p>Poz. 1362</p>
13.	<p>XXIII/130/2021</p> <p>Z dnia</p> <p>30.03.2021</p>	<p>W sprawie wprowadzenia zmian do Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Lutowiska</p>	<p>Zmiany zostały wprowadzone</p> <p>Publikator</p> <p>DZ. URZ. WOJ. PODK.</p> <p>Poz. 1431</p>
14.	<p>XXIII/131/2021</p> <p>Z dnia</p> <p>30.03.2021</p>	<p>W sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiu bezdomności zwierząt na terenie Gminy Lutowiska w 2021 roku</p>	<p>Omówienie realizacji w dalszej części Raportu</p> <p>Publikator</p> <p>DZ. URZ. WOJ. PODK.</p> <p>Poz. 1433</p>

15.	XXIII/132/2021 Z dnia 30.03.2021	W sprawie wydzierżawienia gruntu położonego w Brzegach Górnych w drodze bezprzetargowej	Zgoda została wyrażona. Podpisano umowę w dniu 05.08. 2021., obowiązuje od 01.09.2021
16.	XXIV/133/2021 Z dnia 27.04.2021	W sprawie przyjęcia Apelu do Rządu Rzeczpospolitej Polskiej w związku z pracami Komisji Europejskiej nad „Unijną strategią na rzecz ochrony bioróżnorodności biologicznej do 2030 r. Przywracanie przyrody do naszego życia	Apel został wysłany do Marszałka Sejmu RP, Marszałka Senatu RP, Prezesa Rady Ministrów oraz do Ministra Klimatu i Środowiska
17.	XXIV/134/2021 Z dnia 27.04.2021	W sprawie przyjęcia sołectwa Chmiel do „Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021-2025”	Sołectwo Chmiel zostało przyjęte do programu
18.	XXIV/135/2021 Z dnia 27.04.2021	W sprawie przyjęcia Sołeckiej Strategii Rozwoju Wsi	Strategia została przyjęta, stanowi załącznik do uchwały w BIP.
19.	XXIV/136/2021 Z dnia 27.04.2021	W sprawie pozostawienia bez rozpatrzenia petycji z dnia 14 grudnia 2020 r.	Petycja nie została rozpatrzona.
20.	XXIV/137/2021 Z dnia 27.04.2021	W sprawie rozpatrzenia petycji	Petycja została uznana za bezzasadną

21.	XXV/138/2021 Z dnia 23.06.2021	W sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego gminy za 2020 rok wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu	Sprawozdanie zostało zatwierdzone przez Radę Gminy jednogłośnie.
22.	XXV/139/2021 Z dnia 23.06.2021	W sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy za 2020 rok	Uchwała została przyjęta jednogłośnie
23.	XXV/140/2021 Z dnia 23.06.2021	W sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Lutowiska wotum zaufania	Wotum zaufania: na 13 głosujących radnych 12 było za oraz 1 głos wstrzymujący się.
24.	XXV/141/2021 Z dnia 23.06.2021	W sprawie wprowadzenia zmiany do Uchwały Budżetowej Gminy Lutowiska na 2020 rok.	Zwiększa się dochody o kwotę 45 565,38zł. Zwiększa się wydatki o 577 019,67zł.
25.	XXV/142/2021 Z dnia 23.06.2021	W sprawie zmian w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Lutowiska	Dokument powiązany z budżetem gminy . Treść uchwały w BIP Gminy Lutowiska.
26.	XXV/143/2021 Z dnia 23.06.2021	W sprawie wyrażenia stanowiska o przystąpieniu Gminy Lutowiska do prac nad utworzeniem spółdzielni socjalnej osób prawnych	Zostało utworzone przedsiębiorstwo społeczne

27.	XXV/144/2021 Z dnia 23.06.2021	W sprawie ustanowienia pomnika przyrody znajdującego się na terenie Nadleśnictwa Lutowiska w granicach administracyjnych gminy Lutowiska	Pomnik przyrody został ustanowiony Publikator DZ. URZ. WOJ. PODK. Poz. 2385
28.	XXV/145/2021 Z dnia 23.06.2021	W sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie gruntów stanowiących własność Gminy Lutowiska w drodze bezprzetargowej	Zgoda została udzielona. Umowa została zawarta w dniu 27.08.2021r, obowiązuje od 01.09.2021 r.
29.	XXV/146/2021 Z dnia 23.06.2021	W sprawie obciążenia nieruchomości służebnością	Podpisano akt notarialny w 17.09.2021 r.
30.	XXV/147/2021 Z dnia 23.06.2021	W sprawie wzoru wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego oraz wzoru deklaracji o dochodach gospodarstwa domowego	Wzór wniosku i deklaracji został określony i stanowi załącznik do uchwały dostępny w BIP Publikator: Publikator DZ. URZ. WOJ. PODK. Poz. 2336
31.	XXVI/148/2021 Z dnia 06.07.2021	W sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia o wspólnym przygotowaniu	Porozumienia zostało zawarte.

		<p>i przeprowadzeniu postępowania</p> <p>o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Zakup biletów miesięcznych dla uczniów szkół podstawowych i przedszkoli na terenie Gmin: Ustrzyki Dolne, Lesko, Olszanica, Czarna i Lutowiska w roku szkolnym 2021-2022</p> <p>w ramach linii regularnych”</p>	
32.	<p>XXVI/149/2021</p> <p>Z dnia</p> <p>06.07.2021</p>	<p>W sprawie wprowadzenia zmiany do Uchwały Budżetowej Gminy Lutowiska na 2021 rok</p>	<p>Zwiększono dochody o 1 410 243,33 zł, zwiększono wydatki o kwotę 1 410 243,33zł oraz dodano zapis w dziale 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego oraz dokonano przeniesień na kwotę 94 000 zł</p>
33.	<p>XXVII/150/2021</p> <p>Z dnia</p> <p>23.08.2021</p>	<p>W sprawie określenia średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Lutowiska w roku szkolnym 2021/2022</p>	<p>Określono średnie ceny jednostki paliwa</p> <p>Benzyna- 5,43zł</p> <p>ON- 5,32zł</p> <p>LPG- 2,59zł</p>
34.	<p>XXVII/151/2021</p> <p>Z dnia</p> <p>23.08.2021</p>	<p>W sprawie utworzenia Bieszczadzkiego Związku Komunikacyjnego</p>	<p>Związek został utworzony</p>

35.	XXVII/152/2021 Z dnia 23.08.2021	W sprawie przyjęcia Statutu Bieszczadzkiego Związku Komunikacyjnego	Statut został przyjęty
36.	XXVIII/153/2021 Z dnia 28.09.2021	W sprawie wprowadzenia zmiany do Uchwały Budżetowej Gminy Lutowiska na 2021 rok	Dokonano przeniesień dochodów na kwotę 44 739,62zł oraz przeniesień wydatków na kwotę 16 820 zł
37.	XXVIII/154/2021 Z dnia 28.09.2021	W sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości	Zostały ustalone nowe stawki podatku od nieruchomości Publikator Publikator DZ. URZ. WOJ. PODK. Poz. 3270
38.	XXVIII/155/2021 Z dnia 28.09.2021	W sprawie wprowadzenia zwolnień w podatku od nieruchomości	W uchwale został określony zakres zwolnień, treść uchwały dostępny w BIP Publikator DZ. URZ. WOJ. PODK. Poz. 3269

39.	XXVIII/156/2021 Z dnia 28.09.2021	W sprawie uznania petycji dotyczącej poparcia przez Gminę Lutowiska Rządu Tymczasowej Rady Stanu Narodu Polskiego Społecznego Komitetu Konstytucyjnego za niezasługującą na uwzględnienie	Petycja nie zasługuje na uwzględnienie
40.	XXIX/157/2021 Z dnia 26.10.2021	W sprawie wprowadzenia zmiany do Uchwały Budżetowej Gminy Lutowiska na 2021 rok	Zwiększa się dochody i wydatki o kwotę 613 136,94zł
41.	XXIX/158/2021 Z dnia 26.10.2021	O zmianie uchwały w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	Ustalono nowe stawki opłaty za odpady Publikator DZ. URZ. WOJ. PODK. Poz. 3652
42.	XXX/159/2021 Z dnia 23.11.2021	O zmianie Uchwały Nr XXIX/158/2021 Rady Gminy Lutowiska z dnia 26 października 2021 roku o zmianie uchwały w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz o zmianie Uchwały Nr XX/107/2020 Rady Gminy Lutowiska z dnia 27 listopada 2020 roku	Zostały zmienione stawki za odbiór odpadów. Publikator Publikator DZ. URZ. WOJ. PODK. Poz. 3906

		w sprawie wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki takiej opłaty	
43.	XXX/160/2021 Z dnia 23.11.2021	W sprawie pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2021 r.	Część kosztów za odpada komunalne została pokryta z dochodów własnych, nie pochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
44.	XXX/161/2021 Z dnia 23.11.2021	W sprawie wprowadzenia zmiany do Uchwały Budżetowej Gminy Lutowiska na 2021 rok	Zwiększono dochody i wydatki o 23 879,34 zł, dodano zapis w dziale 801 oraz dokonano przeniesień na ogólną kwotę 170 000 zł
45.	XXX/162/2021 Z dnia 23.11.2021	W sprawie określenia stawek podatku od środków transportowych	Określono wysokość stawek podatku, szczegółowe wyjaśnienie w BIP Publikator DZ. URZ. WOJ. PODK. Poz. 3905

46.	XXX/163/2021 Z dnia 23.11.2021	W sprawie wyrażenia zgody na dzierżawę nieruchomości gruntowej stanowiącej mienie komunalne	Zgoda na dzierżawę została wydana.
47.	XXX/164/2021 Z dnia 23.11.2021	W sprawie Programu współpracy gminy Lutowiska z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2022 rok	Program współpracy został przyjęty.
48.	XXX/165/2021 Z dnia 23.11.2021	W sprawie uchwalenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2022-2025	Plan rozwoju został przyjęty
49.	XXX/166/2021 Z dnia 23.11.2021	W sprawie utworzenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością non profit pod firmą „BIESZCZADY”	Spółka została utworzona
50.	XXXI/167/2021 Z dnia 01.12.2021	W sprawie wprowadzenia zmiany do Uchwały Budżetowej Gminy Lutowiska na 2021 rok	Zwiększa się dochody i wydatki o 60 000 zł oraz dokonuje się przeniesień na kwotę 36 000zł
51.	XXXII/168/2021 Z dnia	W sprawie wprowadzenia zmiany do Uchwały	Zwiększono dochody 632 923zł oraz zmniejszono dochody o

	21.12.2021	Budżetowej Gminy Lutowiska na 2021 rok	kwotę 167 010zł. Wydatki zwiększa się o 465 913zł
52.	XXXII/169/2021 Z dnia 21.12.2021	W sprawie przyjęcia ”Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Lutowiska na lata 2021-2024 z perspektywą do 2036	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Lutowiska na lata 2021-2024 z perspektywą do 2036 zostały uchwalone
53.	XXXII/170/2021 Z dnia 21.12.2021	W sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lutowiska na rok 2022	W trakcie realizacji
54.	XXXII/171/2021 Z dnia 21.12.2021	W sprawie wyboru przedstawiciela Gminy Lutowiska do Rady Społecznej działającej przy Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Ustrzykach Dolnych	Przedstawicielem został Radny Mirosław Piela
55.	XXXII/172/2021 Z dnia 21.12.2021	W sprawie ustalenia wynagrodzenia Wójta Gminy Lutowiska	Wynagrodzenie zostało ustalone
56.	XXXIII/173/2021 Z dnia	W sprawie wprowadzenia zmiany do Uchwały	

	30.12.2021	Budżetowej Gminy Lutowiska na 2021 rok	Zwiększono dochody o kwotę 1000zł , zwiększono wydatki o 1000zł, dokonano przeniesień na kwotę 60 000zł
57.	XXXIII/174/2021 Z dnia 30.12.2021	Uchwała Budżetowa Gminy Lutowiska na rok 2022	W trakcie realizacji Publikator DZ. URZ. WOJ. PODK. Poz. 97
58.	XXXIII/175/2021 Z dnia 30.12.2021	W sprawie uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Lutowiska	W trakcie realizacji
59.	XXXIII/176/2021 Z dnia 30.12.2021	W sprawie ustalenia zasad wypłacania diet i zwrotu kosztów podróży Radnym Gminy Lutowiska	Uchwała została przyjęta, ustalono zasady wypłacania diet i zwrotu kosztów podróży Radnym Gminy Lutowiska

VII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

1. Związki komunalne i stowarzyszenia.

1) **Związek Bieszczadzkich Gmin Pogranicza**, który powstał w 1992 r. na mocy porozumienia Gmin: Ustrzyki dolne, Czarna i Lutowiska.

Celem powstania Związku było współdziałanie gmin w zakresie ich rozwoju oraz koordynacja współpracy z administracją rządową. Efektem działania Związku w ówczesnym czasie było utworzenie Bieszczadzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego, która z założenia pomagała młodym samorządom w ich rozwoju.

Z czasem do Związku przystąpiły gminy powiatu leskiego a następnie powiatu sanockiego oraz Gmina Bircza. Obecnie Związek liczy 13 Gmin.

2) Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej.

Celem Związku jest wspierania idei samorządności terytorialnej, obrona wspólnych interesów gmin wiejskich i dążenie do ich społeczno-gospodarczego rozwoju.

Związek Gmin Wiejskich RP to największa ogólnopolska organizacja skupiająca gminy wiejskie i miejsko-wiejskie (obecnie 638 gmin). Związek jest bezpośrednim kontynuatorem tradycji przedwojennej organizacji o tej samej nazwie. Podstawowym celem Związku jest integracja samorządów wiejskich i rozwiązywanie typowych problemów tego środowiska. Wspólne działania za pośrednictwem Związku pomagają w sposób zorganizowany walczyć o interesy członków. Działania ZGW RP są prowadzone na wielu płaszczyznach. Dotyczą zarówno negocjacji z Rządem, konsultacji w Parlamencie, wymiany doświadczeń pomiędzy członkami, jak i działań w celu gospodarczego i kulturalnego rozwoju gmin wiejskich. Związek opiniuje projekty aktów prawnych dotyczących funkcjonowania samorządów, zajmuje stanowiska w sprawach istotnych dla realizacji zadań jednostek samorządowych. Gmina należy do Związku od 2015r.

3) Stowarzyszenie Samorządów Polskich Współdziałających z Parkami Narodowymi oraz Samorządów posiadających na swym terenie inne obszary prawnie chronione. Powstało w 1999 r. Stowarzyszenie skupia samorzady terytorialnie związane z obszarami parków narodowych, obecnie 26 gmin.

Celem Stowarzyszenia jest wsparcie działań Samorządów posiadających na swoim terenie obszary prawnie chronione dążących do ich rozwoju, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Najważniejszymi zadaniami Stowarzyszenia są;

- Reprezentowanie interesów członków Stowarzyszenia wobec władz państwowych, administracji państwowej i samorządowej, instytucji międzynarodowych, innych instytucji i podmiotów oraz osób fizycznych.
- Współdziałanie w tworzeniu prawa z zakresu wyznaczonego przez cele Stowarzyszenia.
- Dążenie do uzyskania dodatkowej subwencji środowiskowej z racji utraconych dochodów z obszarów prawnie chronionych.

Największym sukcesem Stowarzyszenia jest uzyskanie od Państwa rekompensaty za zwolnienia podatkowe obszarów chronionych. Obecne działania skupiają się na uzyskaniu subwencji ekologicznej od obszarów chronionych. W latach 2013-2018 Wójt Gminy Lutowska pełnił funkcję przewodniczącego Stowarzyszenia a obecnie jest zastępcą.

4) Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna, zwana w skrócie PROT do której Gmina Lutowska przystąpiła w 2000 r.

Celem działania PROT jest rozwój turystyki w województwie podkarpackim, promocja regionu oraz rozwijanie współpracy samorządów oraz organizacji, stowarzyszeń i innych podmiotów działających w dziedzinie turystyki. PROT promuje swoich członków w wydawanych publikacjach oraz targach turystycznych.

5) Lokalna Grupa Działania „Zielone Bieszczady” zwana dalej LGD

LGD jest partnerstwem trójsektorowym, składającym się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. LGD działa jako Stowarzyszenie i jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, mającym na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. LGD koncentruje swoją działalność na obszarze gmin: Czarna, Lutowiska, Olszanica, Solina, Ustrzyki Dolne, Sanok i Tyrawa Wołoska. Dział na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków pomocowych. LGD pozyskuje środki na wsparcie działań rozwojowych, edukacyjnych i społecznych swoich członków. Gmina jest członkiem LGD od 2008r. na mocy uchwały Rady Gminy Nr XII/87/2008.

W roku 2021 w ramach rozstrzygniętego naboru wniosków na działanie „Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej” LGD Zielone Bieszczady zatwierdziła do dofinansowania wnioszek Gminy Lutowiska na realizację operacji „Zagospodarowanie kompleksu festynowo – rekreacyjnego w Lutowiskach”. Wartość projektu wynosi **231 132,36 zł**, w tym przyznane dofinansowanie **147 069,00 zł**. W 2021 roku inwestycja została zrealizowana.

6) Bieszczadzki Związek Komunikacyjny z siedziba w Ustrzykach Dolnych

Uchwałą Nr XXVII/151/2021 z dnia 23 sierpnia 2021 roku Rada Gminy postanowiła o utworzeniu Bieszczadzkiego Związku Komunikacyjnego wraz z gminami : Ustrzyki Dolne, Lesko, Zagórz, Komańcza, Olszanica, Cisna, Baligród, Czarna, Solina oraz Powiatem Bieszczadzkim i Leskim.

Głównym celem działalności Związku jest przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu gmin bieszczadzkich poprzez wspólne organizowanie publicznego transportu zbiorowego na liniach komunikacyjnych lub w sieci komunikacyjnej w powiatowo-gminnych przewozach pasażerskich na obszarze powiatów i gmin będących jego uczestnikami.

2. Porozumienia z innymi samorządami

1) z Powiatem Bieszczadzkim w sprawie przyjęcia zadania Powiatu jako zadanie własne Gminy Lutowiska:

- prowadzenia całorocznego Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Lutowiskach – zadanie realizowane od 2006r. na podstawie uchwały Rady Gminy Lutowiska Nr XXXI/148/05 z dnia 13 lipca 2005r.
- prowadzenia całorocznego Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Stuposianach – zadanie realizowane od 2012r. na podstawie uchwały Rady Gminy Lutowiska Nr XVI/91/12 z dnia 28 maja 2012.
- schroniska prowadzone są na podstawie prawa oświatowego, Gmina otrzymuje na schroniska subwencję oświatową.

2) z Gminą Przemyśl w sprawie powierzenia Gminie Przemyśl zadania w zakresie udzielenia świadczeń przez Miejski Ośrodek Zapobiegania Uzależnieniom na rzecz osób nietrzeźwych z terenu Gminy Lutowiska. Porozumienie zawierane jest co roku na mocy uchwały Rady Gminy Lutowiska Nr XXVIII/140/05 z dnia 22.04.2005r.

W 2021 roku koszt współpracy wyniósł **1 227,00 zł**

3) międzygminne z Gminą Krosno w sprawie powierzenia do realizacji Gminie Miasto Krosno zadania własnego utrzymania czystości i porządku w gminie w zakresie:

1) zapewnienia utrzymania i eksploatacji regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych obejmującym zagospodarowanie w Regionalnej Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Krośnie, stanowiącej majątek jednoosobowej spółki Gminy Miasta Krosna – Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej holdingu komunalnego Sp. z o.o., zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych odbieranych z terenu Gminy Lutowiska oraz pozostałych gmin dokonujących powierzenia,

2) współpracy z gminami dokonującym powierzenia w osiąganiu docelowych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

Porozumienie zapewnia Gminie Lutowiska przyjmowanie zmieszanych odpadów komunalnych i odpadów zielonych, do przetworzenia w Instalacji Regionalnej w Krośnie.

4) porozumienie o wspólnym przygotowaniu i przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Zakup biletów miesięcznych dla uczniów szkół podstawowych i przedszkoli” z Gminami Ustrzyki Dolne, Lesko, Olszanica, Czarna.

Wspólne wystąpienie w przetargu miało na celu obniżenie kosztów związanych z dowożeniem uczniów do szkoły ponoszone przez Gminę, zgodnie z ustawą Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 1082)

3. Współpraca międzynarodowa.

Gmina Lutowiska od roku 2008 w ramach umowy partnerskiej współpracuje ze słowacką Gminą Stakcin. Zakres współpracy obejmuje m.in.:

- Inicjowanie planowania rozwoju terenów przygranicznych,
- Wymiana doświadczeń pomiędzy samorządami gminnymi,
- Współpraca w zakresie ochrony środowiska i zachowania walorów przyrodniczych oraz edukacji ekologicznej,
- Współpraca w dziedzinie kultury, turystyki, sportu i rekreacji,
- Tworzenie warunków współpracy między firmami i społecznościami lokalnymi.
- Współdziałanie w zakresie wykorzystania funduszy pomocowych na wspólne cele i przedsięwzięcia w zakresie objętym współpracą.

W 2021 roku wspólnie z Gminą Stakcin zorganizowano XI Międzynarodowe Spotkanie Młodzieży Połonin w Roztokach Górnych.

VIII. Turystyka, oświata, kultura, bezpieczeństwo

1. Turystyka

Turystyka jest ważną gałęzią rozwoju Gminy Lutowiska. Zadaniem gminy jest rejestracja obiektów turystycznych. Zarejestrowane obiekty są promowane na stronie internetowej gminy.

Liczna obiektów noclegowych w Gminie – stan na 31.12.2021:

Lp.	Miejscowość	2020	zmiana
1	Brzegi Górne	1	+1
2	Caryńskie	1	-
3	Chmiel	13	-
4	Dwerniczek	5	+3
5	Dwernik	26	+4
6	Krywe	1	-
7	Lutowiska	23	+5
8	Muczne	6	-
9	Nasiczne	2	+1
10	Procisne	2	-
11	Pszczeliny	4	-
13	Skorodne	2	-
14	Smolnik	3	-
15	Stuposiany	4	-
16	Tarnawa Niżna	2	-
17	Ustrzyki Górne	17	-
18	Zatwarnica	7	+1
19	Wołosate	5	-
20	Żurawin	1	-

Infrastruktura turystyczna:

Ekomuzeum Trzy Kultury w Lutowiskach – w roku 2021 dokonano bieżących napraw i prac konserwacyjnych w infrastrukturze ścieżki.

2. Oświata

W skład Zespołu Szkół w Lutowiskach wchodzi:

Szkoła Podstawowa im. Wojsk Ochrony Pogranicza z Punktem Przedszkolnym

Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Lutowiskach

Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Stuposianach

Liczba uczniów – **185**

Liczba zatrudnionych nauczycieli – **30** w tym 4 nauczycieli wspomagających

Ilość oddziałów w ZS w Lutowiskach w roku szkolnym 2020/2021

Punkt Przedszkolny – 1 oddział (25 dzieci)

Szkoła Podstawowa:

Oddział przedszkolny: 0A + 0B – 13 + 11 = 24 dzieci – 2 oddziały

Klasa I – 9 uczniów

Klasa IIA – 7 uczniów

Klasa IIB – 11 uczniów

Klasa III – 14 uczniów

Klasa IV – 12 uczniów

Klasa V – 10 uczniów

Klasa VIA – 16 uczniów

Klasa VIB – 10 uczniów

Klasa VII – 21 uczniów

Klasa VIII – 13 uczniów

Ogółem: **13 oddziałów – 172 uczniów (w tym 3 oddziały przedszkolne)**

Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Stuposianach

Ilość miejsc – **48**

Rezerwacja od 01.01.2021 r. – 31.12.2021 r. – schronisko udzieliło 1914 noclegów – 1007 osobom.

W wyniku statutowej działalności związanej ze sprzedażą noclegów schronisko pozyskało: **56.392 zł.**

Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Lutowiskach

Ilość miejsc – **50**

Rezerwacja od 01.01.2021 r. – 31.12.2021 r. – schronisko udzieliło 1273 noclegi – 633 osobom na łączną kwotę: **34.437 zł.**

(Schroniska były czynne przez 270 dni w roku 2021.)

Współpraca w zakresie realizacji zadań wychowawczych:

- Udział w akcji Narodowe Czytanie 2021 „Moralności Pani Dulskiej” organizowanej i propagowanej przez Parę Prezydencką Rzeczypospolitej Polskiej;
- Spotkanie z przedstawicielami KPSP w Ustrzykach Dolnych – cyberbezpieczeństwo, bezpieczeństwo na drodze do i ze szkoły, kontakty z nieznajomymi;
- Międzynarodowy Dzień Kropki – Akcja wspierająca poczucie własnej wartości uczniów, rozwijanie talentów, potencjału, kreatywności;
- Akcja „Sprzątanie Świata – Myślę, więc nie śmieję”;
- Dzień Nauczyciela – uroczysta akademicka z udziałem władz lokalnych;
- Pasowanie na Ucznia – oficjalne włączenie pierwszoklasistów do społeczności szkolnej;
- Akcja „Znicz – Pamiętamy” – Akcja Szkolnego Wolontariatu „Szansa” połączone z porządkowaniem cmentarzy lutowiskich i miejsc pamięci narodowej oraz propagowanie idei dbania o groby naszych zmarłych;
- Zapalenie zniczy w miejscach pamięci narodowej i grobach zmarłych nauczycieli;
- Sprzątanie zapomnianych grobów na terenie gminy Lutowiska;
- Gminne obchody 70 – Rocznicy Wysiedleń – Akcja HT-1951 oraz rocznicy Odzyskania Niepodległości przez Polskę z udziałem władz gminnych i powiatowych;
- Projekt edukacyjny – „Dla Niepodległej” związany z obchodami odzyskania przez Polskę niepodległości, którego jednym z elementów było poznanie historii Lutowisk;
- „Jesienne wierszowanie” – etap szkolny i wojewódzki na którym corocznie uczniowie zdobywają znaczące miejsca na podium;
- Międzynarodowy Dzień Misia – konkurs plastyczny i pięknego czytania;
- Szlachetna paczka – dla starszej osoby z Sanoka;
- Międzypowiatowy Konkurs Recytatorski Mickiewiczowski – Zespół Szkół Społecznych w Jaśle – I miejsce ucznia;
- Święto Straży Granicznej – delegacje uczniów odwiedziły placówki Straży Granicznej w Stuposianach, Ustrzykach Górnych oraz Czarnej składając laurki z życzeniami;
- Aktywna Majówka na rzecz Podkarpackiego Hospicjum dla Dzieci w Rzeszowie” (zbiórka pieniędzy, połączona z ogniskiem integracyjnym oraz przejściem Ścieżką Przyrodniczą „Stare Procisne”);
- Akcja – wykonania kartek dla podopiecznych z DPS w Moczarach;
- Nagranie płyty z bajkami i wierszami „Chcemy Ci poczytać Patryku”;
- „Dzień Dziecka” – Festyn Szkolny przy współpracy z UG, GOK, OSP, Nadleśnictwa Lutowiska oraz Stuposiany, BdPN,

- Wspieranie Akcji Humanitarnej – realizacja Programu Edukacyjnego „Wiem i działam”;
- Koordynacja Ogólnopolskiej Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”;
- Realizacja Programu Wychowawczo – Profilaktycznego „Spójrz inaczej” – GOPS;
- Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne w formie zajęć specjalistycznych, konsultacji indywidualnych z uczniami i rodzicami, kierowanie uczniów do PPP w Ustrzykach Dolnych, pośrednictwo w zakresie kompleksowego wsparcia dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- Szkolenie dla nauczycieli i rodziców w ramach realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły „Spójrz inaczej na agresję”;
- Nawiązanie stałej współpracy z zespołem specjalistów (psycholog, psychoterapeuta, pedagog, psychiatra) – Fundacja PRO-FIL i Centrum Szkoleniowo – Terapeutycznym SELF w Rzeszowie. W ramach współpracy szkoła regularnie proponuje rodzicom korzystanie z wsparcia specjalistycznego;
- Organizacja zajęć stacjonarnych w szkole dla uczniów, którzy nie mieli możliwości nauki zdalnej w domu z różnych przyczyn;
- Bieżąca współpraca z GOPS i asystentem rodziny;
- Praca nauczycieli w Zespole Interdyscyplinarnym;
- Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Treningi piłki nożnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych – całoroczne udostępnianie zaplecza sportowego z wyjątkiem okresu obostrzeń sanitarnych.

Współpraca w zakresie zadań opiekuńczych:

- Współorganizacja dowozu dzieci do szkoły (nauczanie hybrydowe i częściowo zdalne);
- Funkcjonowanie świetlicy szkolnej dla uczniów dojeżdżających;
- Opieka nad uczniami dojeżdżającym na przystanku autobusowym;
- Wsparcie rodzin pozostających w trudnej sytuacji finansowej (GOPS);
- Organizacja dożywiania uczniów w szkole (rodziny potrzebujące otrzymują na ten cel środki z GOPS -u);
- „Owoce i warzywa w szkole” – udział w programie dla uczniów klas I – V;
- „Mleko w szkole” – udział w programie dla uczniów klas I – V;
- „Dziel się uśmiechem” – program PCK dla uczniów klas I – VI;
- „Trzymaj formę” – program dla klas IV – VI;
- Stypendia jednorazowe dla uczniów wyróżniających się w nauce oraz w sporcie;

Współpraca w zakresie realizacji programów nauczania :

- Opracowywanie, dostosowywanie i monitorowanie procedur do aktualnych i rzeczywistych warunków w celu realizacji programów nauczania i wychowania zgodnie z wytycznymi MEN, GIS I MZ;
- Współpraca w pozyskiwaniu i zakupie środków ochrony i dezynfekcji rąk;
- Realizacja programu wychowawczego zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży pochodzącej z różnych środowisk rodzinnych (program dla uczniów uzdolnionych matematycznie oraz z przedmiotów przyrodniczych);
- Konkursy plastyczne : „Najpiękniejsza Palma i Pisanka Wielkanocna”, „Bożonarodzeniowa bombka” – GOK;
- Zajęcia taneczne w Punkcie Przedszkolnym oraz w GOK dla chętnych uczniów;
- Ferie i Wakacje z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Lutowiskach – udostępnianie sali gimnastycznej dzieciom i młodzieży do realizacji zajęć w miarę możliwości epidemiologicznych;
- Realizacja Programu OSE – kontynuacja prac związanych z doprowadzeniem światłowodu do budynku szkoły. Pozyskanie 25 tabletów.

Wsparcie finansowe przy realizacji Projektów Edukacyjnych:

- SKS – „Narciarstwo Biegowe” – zakup nart biegowych w ramach realizacji programu;
- Realizacja projektu „Zdalna szkoła”, pozyskanie grantu 40 000 zł i 30 000 zł na zakup sprzętu;
- Wprowadzenie e-dziennika firmy „VULCAN” jako jedyna forma dokumentowania zajęć szkolnych.

Współpraca w zakresie działalności gospodarczej i administracyjnej :

- Remont gruntowny łazienki w Punkcie Przedszkolnym;
- Docieplenie (założenie dodatkowego kaloryfera) i modernizacja drzwi;
- Zakupienie i zamontowanie na placu zabaw parasola chroniącego przed słońcem oraz huśtawek;
- Malowanie klas, części korytarza, wykonanie i wymiana zabezpieczeń grzewczych, prace naprawcze w SSM w Stuposianach i Lutowiskach (skręcanie łóżek, wymiana uszczelek w łazienkach, czyszczenie żaluzji oraz świetlówek, malowanie ścian, naprawa chodnika);
- Bieżące koszenie trawy wokół budynków szkoły, przedszkola oraz schronisk w Stuposianach i Lutowiskach.

Szkolne Schroniska Młodzieżowe w Stuposianach i Lutowiskach :

- Promowanie zdrowego stylu życia poprzez uprawianie turystyki i rekreacji;
- Organizowanie warsztatów astronomicznych dla młodzieży szkolnej uczęszczającej na koło fizyczno-astronomiczne z udziałem specjalisty – zajęcia terenowe;
- Coroczne organizowanie rajdów i Wojewódzkiego Zlotu Młodzieży;
- Centrum Informacyjne Parku Gwiazdowego Nieba „Bieszczady” w Stuposianach, celem którego jest rozwój współpracy transgranicznej w dziedzinie przyrodniczej poprzez utworzenie i wyposażenie wraz z budową infrastruktury związanej z astronomią. W sali konferencyjnej organizowane są pokazy astronomiczne dla chętnych gości schroniska oraz młodzieży szkolnej;
- Obszerna strona internetowa, działalność całoroczna schronisk oraz kolejne złote wyróżnienie SSM w Stuposianach w Ogólnopolskim Konkursie Współzawodnictwa Schronisk Młodzieżowych na szczeblu centralnym i zajęcie I miejsce na szczeblu wojewódzkim, przyczyniło się do promocji schronisk a tym samym gminy Lutowiska.

3. Kultura

1) Gminna Biblioteka Publiczna w Lutowiskach

Biblioteka Publiczna w Lutowiskach została utworzona w 1953 roku a w 1974 otrzymała status Gminnej Biblioteki Publicznej.

Zadania statutowe

Głównym zadaniem biblioteki jest gromadzenie, opracowanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych oraz ich ochrona i przechowywanie.

W roku 2021 do biblioteki zakupiono 147 książek na kwotę **3 858 zł**.

Zarejestrowano 196 czytelników, którzy wypożyczyli 3977 książek w tym 1396 dzieci i młodzież, 2310 dorośli oraz 271 literatury niebeletrystycznej. Biblioteka udostępnia jedno czasopismo, działa czytelnia internetowa pozwalająca na lepsze zaspokojenie potrzeb edukacyjnych oraz samokształceniowych czytelników.

Biblioteka prowadzi również działalność ukierunkowaną na rozpowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych. W ramach tej działalności wspólnie ze Szkołą Podstawową w Lutowiskach zorganizowano konkurs recytatorski „Jesienne wierszowanie”, w którym wzięło udział 53 uczestników. Celem konkursu było rozbudzenie wrażliwości na piękno polskiej poezji dziecięcej oraz upowszechnianie kultury żywego słowa wśród dzieci i młodzieży. W trosce o najmłodszych czytelników w bibliotece funkcjonuje przytulny kąciak czytelniczy, gdzie odbywają się zajęcia kameralnego czytania bajek oraz zabawy. Na bieżąco uzupełniane są nowości wydawnicze zgodnie z potrzebami środowiska lokalnego. W ramach działalności informacyjno-bibliograficznej biblioteka prowadzi:

- katalog alfabetyczny dla dorosłych

- katalog systematyczny
- katalog alfabetyczny dla dzieci
- kartotekę regionalną

Biblioteka współpracuje z Powiatową i Miejską Biblioteką Publiczną w Ustrzykach Dolnych. W ramach współpracy organizowane są szkolenia.

Ponadto pracownik biblioteki realizuje niektóre zadania z zakresu oświaty gminnej między innymi:

- stypendium socjalne dla uczniów
- spełnianie obowiązku nauki
- zwrot kosztów kształcenia młodocianych pracowników.

2) Gminny Ośrodek Kultury im. Jerzego Janickiego w Lutowiskach

Kulturę można zdefiniować jako całość materialnego i duchowego dorobku danego społeczeństwa. Stanowi ona o tożsamości narodu. Jest dobrem zbiorowym, dorobkiem oraz owocem twórczego wysiłku kolejnych pokoleń.

Kulturę tworzy człowiek i jednocześnie jest przez nią kształtowany. Kultura jest również nośnikiem wartości mających wewnątrz nas wzbogacić, rozwijać godność i nadawać sens ludzkiemu istnieniu. Dlatego sprawom kultury należy nadać wysoką rangę w działaniach władz samorządowych wszystkich szczebli. Powinna ona podlegać szczególnej ochronie i stałej trosce.

OPIS DZIAŁALNOŚCI

Gminny Ośrodek Kultury jest samorządową instytucją kultury. Na czele Ośrodka stoi dyrektor, który zarządza całokształtem działalności i jest za nią odpowiedzialny. Terenem działalności Ośrodka jest Gmina Lutowiska. Ośrodek prowadzi swoją działalność w oparciu o zawarte zapisy w Statucie oraz rozpoznane potrzeby kulturalne społeczeństwa gminy, przy uwzględnieniu możliwości kadrowych, lokalowych, finansowych oraz stanu wyposażenia w odpowiedni sprzęt. Ośrodek realizuje swoje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji kulturalnej i oświatowej, rekreacji oraz upowszechnianie kultury.

Realizowane zadania mają na celu stworzenie jak najlepszych warunków do harmonijnego i wszechstronnego rozwoju mieszkańców gminy a także zaspokajania i rozwijania ich potrzeb. Ośrodek realizuje swoje zadania poprzez:

- 1) edukację kulturalną i wychowanie przez sztukę,
- 2) rozpoznawanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych środowiska,
- 3) organizowanie imprez artystycznych, rozrywkowych, rekreacyjnych oraz wystaw i projekcji filmów,

- 4) integrowanie społeczności lokalnej poprzez współtworzenie warunków do kultywowania i rozwijania narodowych, etnicznych i środowiskowych wartości kulturalnych,
- 5) podtrzymywanie i tworzenie warunków dla amatorskiego ruchu artystycznego, twórczości ludowej i folklorystycznej,
- 6) rozbudzanie i wspomaganie społecznej aktywności kulturalnej,
- 7) współdziałanie z organizacjami pozarządowymi, ze społecznym ruchem kulturalnym i instytucjami kultury o podobnych celach i zadaniach wspierających rozwój lokalny,
- 8) upowszechnianie kultury wśród mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
- 9) nawiązywanie i rozwijanie międzynarodowych kontaktów w zakresie wymiany kulturalnej,
- 10) promowanie kultury i twórczości artystycznej oraz tradycji kulturowych,
- 11) realizowanie zadań w zakresie kultury, zawartych w gminnych programach przeciwdziałania patologiom społecznym,
- 12) organizowanie działalności świetlicy środowiskowej,
- 13) administrowanie powierzonymi obiektami.

Ośrodek Kultury prowadzi działalność o charakterze edukacyjnym, kulturalnym i rekreacyjnym, polegającą na udziale mieszkańców w przedsięwzięciach kulturalnych, współorganizacji lokalnych imprez i wydarzeń, udziale w zajęciach edukacyjnych, przeglądach, konkursach i spotkaniach. Dzięki tym działaniom, mieszkańcy mają możliwość wpływu na rozwój lokalnych środowisk, rozwijanie swoich pasji i zainteresowań, kształtowania i podtrzymywania lokalnych tradycji oraz kreatywnego spędzania czasu wolnego.

WYKAZ IMPREZ ORGANIZOWANYCH I WSPÓLORGANIZOWANYCH PRZEZ OŚRODEK :

styczeń:

Koncert Kolęd i Pastorałek w Kościele Parafialnym w Lutowiskach

marzec:

Gminny Konkurs Plastyczny na „Najpiękniejszą Palmę i Pisanek Wielkanocną”

maj:

Majówka z Seniorami

czerwiec:

1. Gminny Dzień Dziecka w Lutowiskach

2. Piknik integracyjny w Lutowiskach

3. Warsztaty dla Kół Gospodyń Wiejskich - „Przedsiębiorczość w praktyce”, „System HACCP bez tajemnic”

lipiec:

1. Warsztaty dla Kół Gospodyń Wiejskich – „Zimna płyta”, „Carving”
2. Wakacje z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Lutowiskach
3. Bieg Górski Dwernik Kamień Trail

sierpień:

1. Wakacje z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Lutowiskach
2. Piknik Rodzinny w Smolniku
3. Piknik Strażacki w Lutowiskach

wrzesień:

1. Warsztaty kulinarne - „Przetwarzanie produktów żywnościowych”, „Gospodarowanie budżetem domowym”
2. Festyn w ramach Narodowego Programu Szczepień w Stuposianach
3. Karpacka Przygoda „Festiwal Kultury i Turystyki”

październik:

Biesiada Gminnych Kół Gospodyń Wiejskich w Lutowiskach

listopad:

1. Uroczyste obchody Święta Niepodległości i 70 – tej Rocznicy Akcji HT-51
2. Warsztaty strategiczne w ramach projektu „Karpackie Gwiazdne Niebo”

grudzień:

1. Mikołajki w Gminnym Ośrodku Kultury
2. Wierszowanie pod Otrytem
3. Kiermasz Bożonarodzeniowy
4. Konkurs plastyczny „Bożonarodzeniowa Bombka”

ZESPOŁY ARTYSTYCZNE I KOŁA ZAINTERESOWAŃ DZIAŁAJĄCE PRZY GMINNYM OŚRODKU KULTURY :

1. KAPELA POŁONINY (7 osób)
2. ZESPÓŁ ŚPIEWACZY GMINNEGO KLUBU SENIORA ZŁOTA JESIEŃ (8 osób)
3. ZAJĘCIA TANECZNE DLA DZIECI:
  - Grupa przedszkolna – 24 dzieci
  - Grupa młodsza (6-10 lat) - 17 dzieci
  - Grupa starsza (11-14 lat) - 15 dzieci
4. ZAJĘCIA TANECZNE DLA SENIORÓW (8 osób)
5. NAUKA ŚPIEWU - 1 osoba
6. GRUPA INTEGRACYJNA (16 osób)
7. ZAJĘCIA PLASTYCZNO - RĘKODZIELNICZE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (50 dzieci)
8. ZAJĘCIA PLASTYCZNO - RĘKODZIELNICZE DLA DOROSŁYCH (10 osób)
9. ZAJĘCIA NAUKI GRY NA INSTRUMENTACH (11 dzieci)

KOŁA GOSPODYŃ WSPÓŁPRACUJĄCE Z GMINNYM OŚRODKIEM KULTURY :

- KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W CHMIELU
- KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W DWERNIKU
- KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W STUPOSIANACH
- KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W LUTOWISKACH
- KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W SMOLNIKU

KLUBY DZIAŁAJĄCE PRZY GMINNYM OŚRODKU KULTURY :

GMINNY KLUB SENIORA „ZŁOTA JESIEŃ” W LUTOWISKACH (30 osób)

Klub seniora zrzesza członków z terenu Gminy Lutowiska. Członkowie uczestniczyli w spotkaniach, zajęciach rękodzielniczych, plastycznych, muzycznych, tanecznych i kulinarnych.

ZAJĘCIA CYKLICZNE :

1. Zajęcia rękodzielnicze, plastyczne, kulinarne, świetlicowe oraz pomoc w nauce dla dzieci – prowadzący P. Wioletta Pietrzyk
2. Zajęcia taneczne dla dzieci – prowadzący P. Sandra Kąkol

3. Zajęcia muzyczne dla dzieci – prowadzący P. Marek Sokół
4. Zajęcia muzyczne z seniorami - prowadzący P. Marek Sokół
5. Zajęcia muzyczne z kapelą „Połoniny” - prowadzący P. Marek Sokół
6. Zajęcia integracyjne – prowadzący P. Wioletta Pietrzyk
7. Zajęcia kulinarna – prowadzący P. Wioletta Pietrzyk

WYSTĘPY KAPELI POŁONINY :

1. Koncert Kolęd i Pastorałek w Lutowiskach
2. Piknik Strażacki w Lutowiskach
3. Piknik Rodzinny w Smolniku
4. Festyn „Szczepimy się z KGW” w Stuposianach
5. Karpacka Przygoda „Festiwal Kultury i Turystyki”

REALIZOWANE PROGRAMY :

W roku 2021 Gminny Ośrodek Kultury im. Jerzego Janickiego w Lutowiskach realizując Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lutowiska objął wsparciem następujące działania:

1. „Wakacje w Bieszczadach” - zajęcia wakacyjne w Gminnym Ośrodku Kultury w Lutowiskach – termin: 28.06.2021r. – 16.07.2021r., 26.07.2021r.- 06.08.2021r.

W tegorocznej edycji z zajęć wakacyjnych skorzystało 33 uczestników - I termin oraz 30 uczestników - II termin. W ramach wakacji zorganizowano zajęcia plastyczno-techniczne (warsztaty wyrobu świec, lepienia z gliny, filcowania wełny, wykonywania figur z siana, wykonywania aniołów i kotów drewnianych oraz kulinarne), sportowe (ćwiczenia oraz gry i zabawy sportowe na boisku i sali gimnastycznej), zajęcia taneczne, ruchowe, muzyczne, świetlicowe (gry planszowe, zręcznościowe), nauka pierwszej pomocy przedmedycznej oraz warsztaty przyrodnicze. Dzieci odwiedziły remizę OSP w Lutowiskach gdzie zapoznały się ze sprzętem oraz z zadaniami realizowanymi przez strażaków ochotników. Zostały zorganizowane dwa wyjazdy na krytą pływalnię w Lesku. Wszyscy uczestnicy otrzymywali drugie śniadanie oraz napoje.

2. „Mikołajki” dla dzieci

Zostało wykonanych 107 paczek z upominkami i przekazanych dzieciom uczestniczącym w cyklicznych zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez GOK.

3. Zajęcia taneczne

Zostały dofinansowane zajęcia taneczne dla dzieci, które organizowane były w budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Lutowiskach oraz w Punkcie Przedszkolnym w Lutowiskach.

Grupa przedszkolna: 24 uczestników.

Grupa młodsza: 6-10 lat: 17 uczestników.

Grupa starsza: 11-14 lat: 15 uczestników.

ZADANIA AMINISTRACYJNE :

Gminny Ośrodek Kultury im. Jerzego Janickiego zajmował się administracją powierzonych budynków:

1. Chata pod Florianem w Lutowiskach
2. Budynek Siedziby Ośrodka w Lutowiskach
3. Kino „Otryt” w Lutowiskach
4. Remizo - Świetlica w Chmielu
5. Świetlica Wiejska w Smolniku

Do zadań należy dbanie o utrzymanie czystości w obiektach i otoczeniu, opłacanie kosztów eksploatacyjnych, wykonywanie remontów, udostępnianie pomieszczeń oraz wykonywanie niezbędnych przeglądów.

WSPÓŁPRACA :

Gminny Ośrodek Kultury prowadził współpracę z instytucjami, placówkami, organizacjami, fundacjami, stowarzyszeniami tj.:

1. Zespół Szkół w Lutowiskach
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutowiskach
3. Powiat Bieszczadzki
4. KPP w Ustrzykach Dolnych,
5. Bieszczadzkie Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych w Lutowiskach
6. Nadleśnictwa Lutowiska i Stuposiany
7. Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Warszawie nr 97
8. Fundacje Bieszczadzka
9. Wojewódzki Dom Kultury w Rzeszowie
10. Gminne Jednostki OSP

11. Koło Łowieckie Gawra
12. Gminne Koła Gospodyń Wiejskich
13. PCK Oddział Ustrzyki
14. GCI w Lutowiskach
15. Gminne Koło Pszczelarzy w Lutowiskach,
16. Klub Sportowy "Otryt" w Lutowiskach"
17. Parafie Ustrzyki Górne, Dwernik, Lutowiska, Czarna, Cisna
18. LGD Zielone Bieszczady
19. CPL w Muczmem
20. Sołectwa Gminy Lutowiska
21. Stowarzyszenie Klub Otrycki – Chata Socjologa
22. Koło PZW Otryt w Lutowiskach

W roku 2021 działalność Gminnego Ośrodka Kultury prowadzona była w reżimie sanitarnym związanym z pandemią COVID – 19. Działalność statutowa Ośrodka realizowana była z zachowaniem procedur bezpieczeństwa. W związku z wprowadzonymi obostrzeniami nie zostały zrealizowane wszystkie zaplanowane przez Ośrodek zajęcia, imprezy i wydarzenia.

4. Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie gminy Lutowiska działa 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Chmiel, Dwernik, Lutowiska, Stuposiany, Ustrzyki Górne i Zatwarnica.

Łącznie w roku 2021 wszystkie jednostki wyjeżdżały do 128 akcji ratowniczo gaśniczych. Liczba wyjazdów poszczególnych jednostek przedstawia się następująco:

OSP Chmiel – 4 razy

OSP Dwernik – 9 razy

OSP Lutowiska – 83 razy

OSP Stuposiany – 9 razy

OSP Ustrzyki Górne – 15 razy

OSP Zatwarnica – 8 razy

W 2021 roku wydatkowano na Ochotnicze Straże Pożarne kwotę **124 257,35 zł** z przeznaczeniem na :

- Dotacje celowe dla Jednostek OSP na sfinansowanie i dofinansowanie wniosków o zakupu sprzętu i wyposażenia - 3 500,00 zł,
- Ekwiwalent za udział w działaniach ratowniczych - 8 647,07 zł
- Składki na ubezpieczenie społeczne - 2 435,06 zł
- Wynagrodzenie dla kierowców i Komendanta Gminnego - 24 745,00 zł

- Zakup materiałów i wyposażenia (m. in. zakup paliwa, części samochodowych) - 24 237,18 zł
- Energia elektryczna - 4 012,26 zł
- Usługi remontowe - 2 396,04 zł
- Zakup usług zdrowotnych (badania strażaków, kierowców pojazdów uprzywilejowanych) - 3 410,00 zł
- Zakup pozostałych usług (badania techniczne pojazdów, legalizacja sprzętu pożarowego) - 6 819,51 zł.

Jednostki OSP z terenu gminy Lutowiska zrzeszają aktualnie 185 druhen i druhów, w tym 36 kobiet tym 149 mężczyzn.

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej ochotniczej straży pożarnej ponosi gmina.

IX. Działalność bieżąca Wójta

W 2021 r. Wójt Gminy Lutowiska wydał 110 zarządzeń.

Do Urzędu Gminy wpłynęło 21 wniosków o udzielenie informacji publicznej. Na wszystkie wnioski zostały udzielone odpowiedzi.

Wójt Gminy
Krzysztof Mróz

Lutowiska, 2022-05-26

Załączniki:

1. Sprawozdanie Wójta z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2021 oraz potrzeby związane z realizacją zadań na rok 2022.
2. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lutowiskach za rok 2021 oraz przedstawienie potrzeb w zakresie pomocy społecznej.
3. Ocena zasobów Pomocy Społecznej na rok 2021.
4. Ankieta dotycząca skali zjawiska przemocy w rodzinie za 2021 rok

